

OSAVUOSIKATSAUS

31.8.2023

Lempäälän kunta

LEMPÄÄLÄN KUNTA

Postiosoite: PL 36, 37501 Lempäälä | Puhelinvaihte: 03 565 51 000
Sähköposti: kunta@lempaala.fi | www.lempaala.fi

KOKONAISTALOUS

Yleistilanne ja yhteenveto kokonaistaloudesta

Lempäälän väkiluku oli Tilastokeskuksen ennakkoväkilukutiedon 31.08.2023 mukaan 24 720. Väestönkasvu vuoden 2022 viralliseen väkilukuun verrattuna on +140 asukasta (+0,6 %). Vuodenvaihteeseen verrattuna alkuvuoden kasvu on kohdistunut etenkin 19–49-vuotiaiden ikäluokkaan. Lempäälän väestönmuutos toteutuu tällä hetkellä syksyllä 2021 päivitettyä Tilastokeskuksen väestöennustetta positiivisemmin. Erityisesti työikäisten poikkeama ennusteeseen verrattuna osoittaa kunnan elinvoimaisuutta.

Lempäälän työttömyysaste 31.08. on 6,1 %. Vuonna 2022 vastaavana ajankohtana työttömyysaste oli 5,6 %. Pirkanmaan TE-toimiston alueella työttömyysaste 31.8. on 8,9 % (edellisvuonna 8,1 %.)

Alkuvuodesta tehtyjen vähäisten 230 000 €:n talousarviomuutosten jälkeen vuoden 2023 talousarvio oli ylijäämäinen noin 2,5 milj. vuosikatteen ollessa 12,5 milj. €. Elokuun lopun toteumatilanteen perusteella käyttötalouden toimintakulujen toteuma oli 68,6 % ja toimintakatteen toteuma 69,8 %, minkä johdosta käyttötalouteen kohdistui ylitysuhkaa. Tämän johdosta käynnistettiin muutostalousarviovalmistelu, jossa määrärahoja ja tuloarvioita tarkistettiin erityisesti kevään osavuositarkistuksessa todettuihin kohteisiin.

Oleellisimmat muutokset ovat keväällä kasvaneeseen kunta-alan palkkasopimukseen tarvittavat lisämäärärahat, markkinakorkojen noususta johtuvat leasingkustannukset ja taselainojen korkokustannukset sekä työkyvyttömyyseläkkeisiin kohdentuvaan Kevan ns. tasausmaksuun tarvittava lisämääräraha. Lisäksi muutostalousarviolla valmistauduttiin korottamaan mm. kotihoidontuen kuntalisäpilotin ja varhaiskasvatuksen ostopalvelusetelin määrärahoja. Muutostarpeiden johdosta esitettävät muutokset heikentävät toimintakatetta yhteensä noin 2,85 milj. €. Edellä todettujen talousarviomuutosten katteeksi pystytään osoittamaan verotuloarvion korotuksia.

Valmistellun muutostalousarvion mukaiset lisämäärärahat ja tuloarviot mahdollistavat vuoden 2023 toteutumisen ylijäämäisenä. Talouden toimielimittäistä seurantaan jatketaan kuukausittain niin kunnan johtoryhmässä kuin palvelualuekohtaisissa talouspalavereissa, jotta talousarvio toteutuu mahdollisimman hyvin.

Verotulot ja valtionosuudet

Alkuperäinen verotuloarvio oli 58,5 milj. €. Elokuun loppuun mennessä verotilityksiä oli kertynyt vajaat 44,7 milj. €. eli 76,4 % eli selvästi yli arvioidun, Kuntaliiton antaman viimeisimmän ennusteen perusteella verotuloarviota pystytään muutostalousarviovalmistelussa korottamaan 3,55 milj. €. Kuntaliitto tarkentaa kunnittaista verotuloennustettaan vielä loppuvuoden aikana, mutta tämänhetkisen tiedon perusteella korotettu verotuloarvio tulee täyttymään.

Saatujen päätösten perusteella valtionosuuksia kertyy vajaat 22,1 milj. € ja tuloarvio on päivitetty tämän mukaiseksi muutostalousarviovalmistelussa.

Rahoituskulut ja velka

Elokuun loppuun mennessä ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa vaan rahoitustarvetta on hoidettu lyhytaikaisin kuntatodistustlainoin. Kunnan asukaskohtainen velkamäärä ei ole kasvanut tiilinpäätökseen 2022 verrattuna. Osa lyhytaikaisesta kuntatodistustlainapääomasta tullaan muuttamaan pitkäaikaiseksi lainaksi loppuvuoden kuluessa.

Tuloslaskelman rahoituskulut kasvavat selvästi markkinakorkojen nopean nousun takia noin 4 %:n tasolle. Tilanteeseen on varauduttu muutostaloussarvion valmistelussa. Lainasalkkuun vuosina 2015–2016 tehtyjä suojaussopimuksia pyritään päivittämään kustannustehokkaasti siten, että lainasalkun suojausaste paranee ja että rahoituskulujen vuosittainen rahoitus pienenee.

Tuloslaskelma

1 000 €/ulkoiset

	TA 2023	Toteuma 31.8.2023	Toteuma%
Toimintatuotot			
Myyntituotot	2 727	1 730	63,5 %
Maksutuotot	3 424	1 843	53,8 %
Tuet ja avustukset	1 713	1 219	71,2 %
Muut toimintatuotot	7 937	5 263	66,3 %
Tuotot yhteensä	15 800	10 056	63,6 %
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-46 691	-31 898	68,3 %
Palkat ja palkkiot	-38 111	-25 717	67,5 %
Henkilösivukulut	-8 580	-6 181	72,0 %
Palvelujen ostot	-22 482	-15 252	67,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 382	-3 979	62,3 %
Avustukset	-3 170	-2 126	67,1 %
Muut kulut	-5 413	-4 499	83,1 %
Kulut yhteensä	-84 137	-57 753	68,6 %
TOIMINTAKATE	-68 337	-47 698	69,8 %
Verotulot	58 500	44 669	76,4 %
Valtionosuudet	22 300	14 715	66,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	26	-607	-2335,7 %
Korkotuotot	314	185	58,9 %
Muut rahoitustuotot	449	306	68,2 %
Korkokulut	-732	-1 097	149,8 %
Muut rahoituskulut	-5	-2	34,6 %
VUOSIKATE	12 489	11 079	88,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 408	-6 528	62,7 %
Arvonalentumiset		-6	
TILIKAUDEN TULOS	2 082	4 546	218,4 %
Poistoeron muutos	563	239	42,5 %
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)			
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)			
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	2 645	4 785	180,9 %

Investointiosa

Talousarvion nettoinvestointien toteuma on elokuun loppuun mennessä vajaat 10 milj. €. Kooste investointien toteumasta on oheisessa taulukossa. Muutostalousarviovalmistelussa on otettu huomioon, että lähinnä Sääksjärven koulukeskushankkeen aikatauluviiveen takia kuluvan vuoden investointimäärärahoja esitetään vähennettäväksi noin 4 milj. €:lla. Kokonaisuutena nettoinvestointivaraukset ovat muutostalousarvion jälkeen noin 17 milj. €. Yhdyskuntalautakunta saa kuukausittain kokouksessaan raportin investointiohjelman toteutumisesta.

INVESTOINNIT 1 000 €	TA 2023	Muutos	MTA 2023	TOT 31.8.	TOT %
Kiinteä omaisuus	-880	-5 900	-6 780	-6 284	92,7
Irtain omaisuus	0	-700	-700	0	0,0
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-10 575	0	-10 575	-2 348	22,2
Liikenneväylät ja viheralueet	-3 545	0	-3 545	-1 071	30,2
Kunta yhteensä, netto	-15 000	-6 600	-21 600	-9 703	44,9

Investointiohjelma, luonnos	TS 2023	Muutos	MTA 2023	TOT 31.8.	TOT %
Kiinteä omaisuus	-880	-5 900	-6 780	-6 284	92,7
Maan osto	-1 500		-1 500	-935	62,3
Maan myynti	620		620	203	32,7
Lempäälä Areena	0	-5 900	-5 900	-5 500	93,2
Kiinteistöjen liittymismaksut	0		0	-52	
Irtain omaisuus	0	-700	-700	0	
Investointien bruttomenot	0	-700	-700	0	
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	0	
Lempäälän Lämpö Oy, pääomasijoitus		-700	-700		0,0
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-10 575	0	-10 575	-2 348	22,2
Investointien bruttomenot yht.	-10 575	0	-10 575	-2 348	22,2
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	0	
Liikuntapaikkojen investoinnit	-50		-50		0,0
Halkolannotko	-1 300	-120	-1 420	-1 080	76,1
Hakkarin alueen kokonaisuus	-625		-625	-278	44,4
Kiinteistöjen peruskorjaukset	-500	-250	-750	-225	30,1
Sääksjärven koulun peruskorjaus	-800		-800	-711	88,9
Sääksjärven koulukeskuksen kehittäminen	-6 500		-6 500	-23	0,4
Saikan päiväkoti ja koulu	-800	370	-430	-30	6,9
Liikenneväylät ja viheralueet	-3 545	0	-3 545	-1 071	30,2
Investointien bruttomenot yht.	-3 595	0	-3 595	-1 122	31,2
Rahoitusosuudet yht.	50		50	51	102
Yritysalueet	-65		-65	-38	58,7
Keskustan rakentaminen	-300		-300	-389	129,5
Kaava-alueet	-2 780		-2 780	-500	18,0
Yleiset alueet	-450		-450	-195	43,2
Yhteishankkeet	0		0	0	
Kunta yhteensä netto	-15 000	-6 600	-21 600	-9 703	44,9

Lempäälän kunta yhteensä	TS 2023	Muutos	MTA 2023	TOT 31.8.	TOT %
Investointimenot	-15 670	-6 600	-22 270	-9 956	44,7
Investointitulot/ Rahoitusosuudet	50	0	50	51	101,6
Investointitulot/ Omaisuuden luovutustulot	620	0	620	203	32,7
Investoinnit netto	-15 000	-6 600	-21 600	-9 703	44,9

Toteutuneiden investointien perustelut

KIINTEÄ OMAISUUS

Kiinteän omaisuuden hankintaan on käytetty yhteensä n. 6 770 000 € (n. 9,3 ha) ja tonttialueita on myyty n. 645 000 € (n. 4250 m²) 31.8.2023 mennessä. Toteutuneesta investointimenosta 5,5 milj. € liittyy kesäkuussa päätettyyn liikuntahallin ja kiinteistön määräalan ostoon. Kauppakirja allekirjoitettiin heinäkuussa 2023 ja loppuosa valtuuston ko. tarkoitukseen hyväksymästä 5,9 milj. € lisämäärärahasta toteutuu liikuntahalliin tehtävien muutostöiden ja hallintaoikeuden siirtymisen jälkeen loppuvuodesta 2023.

IRTAIN OMAISUUS

Kunnanvaltuusto päätti toukokuussa 2023 tehdä 0,7 milj. € SVOP-sijoituksen 100 % tytäryhtiöön Lempäälän Lämpöön ja hyväksyi samalla ko. tarkoitukseen samansuuruisen lisämäärärahan. SVOP-sijoitus toimeenpannaan loppuvuodesta 2023.

LIIKUNTAPAIKKA- JA TALONRAKENNUSINVESTOINNIT

Liikuntapaikkojen investoinnit

Halkolan liikuntapuiston 1. vaiheen rakentaminen on käynnissä. Pohjatyöt on saatu valmiiksi ja liikuntapaikkojen pintatyöt ovat käynnissä. 1. vaiheessa rakennetaan sisäänajo alueelle sekä reitistö, kaksi monitoimikenttää, skeittiramppi, pumtrack-rata sekä hulevesirakenteet ja kasvillisuus. Meluvalli rakennetaan loppuun vuonna 2024.

Hakkarin jalkapalloteknurmi on valmistunut suunnitellusti toukokuun 2023 loppuun mennessä ja kenttä otettu käyttöön.

Hakkarin tekojääkentän rakenteelliset työt ja tenniskentän saneeraustyöt ovat valmistuneet elokuussa. Tekojääkentän jäähdytyslaitteiston käyttöönotto on lokakuun 2023 lopussa, minkä jälkeen kenttä voidaan ottaa käyttöön säiden salliessa.

Liikuntapaikkojen peruskorjaukselle varattu vuosittainen määräraha on päätetty käyttää elokuun yhdyskuntalautakunnassa Keskuskentän vanhojen aitaosuuksien uusimiseen sekä Birgitan polun ja latureittien kunnostukseen. Työt toteutetaan syksyn aikana.

Talonrakennusinvestoinnit

Sääksjärven koulukeskuksen laajennusosuuden töitä ei ole päästy käynnistämään suunnitelman mukaisesti huhtikuussa, koska urakoitsijavalinnasta on valittu markkinaoikeuteen. Markkinaoikeuden päätös on tullut 29.6.2023, minkä mukaisesti KVR-urakkatarjoukset on uudelleen pisteytetty ja urakoitsijavalinnasta tehty päätös elokuun 2023 yhdyskuntalautakunnassa.

Saikantalo (päiväkotij- ja koulu) -hankkeelle on myönnetty huhtikuun kunnanvaltuustossa käynnistyspäätös. Hankkeen KVR-urakkakilpailun 1. osuus; osallistumisilmoitus on julkaistu julkisten hankintojen ilmoituskanava Hilmassa huhtikuun lopussa ja kuusi KVR-urakoitsijaa on valittu toiseen, eli neuvotteluvaiheeseen. Neuvotteluvaiheen ensimmäisessä osiossa kolme tarjoajaa karsittiin arkkitehtuuripisteityksellä jatkoon. Kolme jatkoon pääsnyttä tarjoajaa jättävät lopulliset tarjoukset joulukuussa 2023. Lopullinen urakoitsijavalinta tehdään alkuvuodesta 2024.

Kiinteistöjen peruskorjaukset

Sääksjärven koulukeskuksen peruskorjausosuuden suunnitelmat ovat valmistuneet huhtikuussa ja kesän 2023 toteutettavien töiden urakkakilpailut käynnissä. Kesällä 2023 on tehty suunnitellut tilamuutokset nykyisen koulun aineenopetussiiven toisessa kerroksessa.

Moision koulun uuden ilmanvaihtokonehuoneen rakentamisen ja ilmanvaihtosaneerauksen suunnitelmat on päivitetty ja urakkakilpailutus loppusuoralla raportointihetkellä. Tavoitteena oli toteuttaa urakka pääosin kesän 2023 aikana, pois lukien ilmanvaihtokoneen asennusta, mikä oli tarkoitus toteuttaa syksyn aikana koulun lomien puitteissa. Alun perin päätoteuttajaksi valittu urakoitsija hakeutuu konkurssiin ennen töiden alkua, minkä vuoksi rakennusteknisten töiden aloitus viivästyi. Työt saatetaan loppuun syksyllä ja ilmanvaihtokone asennetaan joululomalla.

Päiväkotij Aurinkolinnan loput sisäpuoliset työt on saatu valmiiksi helmikuussa. Ulkopuolisia työt tehdään syksyllä 2023.

Päiväkotij Saturannan jäljellä olevat sisäpuoliset korjaukset on toteutettu kesällä 2023.

Museoraitin kunnostustöille on varattu 50 000 euroa, määräraha käytetään Tuiskun talon vesi- ja viemärisaneeraukseen, jotta kohde saadaan parempaan käyttöön, sekä Hakkarin kartanon alueen valaisimien uusintaan.

Mattilan koulun vesikaton kunnostustöitä ja Kuljun puukoulun ulkomaalausta ei ole mahdollista toteuttaa vuonna 2023 investointimäärärahoista, kohteet ovat raportointihetkellä B-korissa.

LIIKENNEVÄYLÄT JA VIHERALUEET

Yritysalueet

Marjamäen alueen jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita parannetaan sekä varaudutaan uimahallin tarpeisiin joukkoliikenne huomioiden. Suunnittelutyö on käynnissä yhteistyössä Ideaparkin kanssa.

Keskustan kehittäminen

Valtion avustama hanke Telkän Taipaleen sillan länsipuolisen yhteyden rakentaminen on saatu päätökseen alueen muun rakentamisen mahdollistamassa laajuudessa.

Valtion avustama hanke Lempäälän keskustakehän jalankulun opasteet - Sujuva kulku muuttuvassa keskustassa. Kuntakeskustan jalankulun opasteet on asennettu maastoon, sähkötyöt on kesken.

Kaava-alueet

Uudet alueet:

Hiiroksentien kaava-alueen infran muutostyöt on käynnissä.

Saikan alueen infrasuunnittelu on käynnissä. Vuoden 2023 aikana toteutetaan Kuljuntien muutostyöt, muu alueen rakentaminen jatkuu tulevana vuosina.

Linnajärventien kaava-alueen katusuunnitelmat on hyväksytty, alueen rakentaminen kilpailutetaan vuonna 2024 ja alueen rakennetaan vuosien 2024–2025 aikana.

Humalamäen kaava-alueen katujen ja puistojen suunnittelu käynnistetään syksyllä 2023. Hankkeelle on saatu ARA-infra -avustusta.

Saneeraus:

Tiilentie-Ruukintie-Väinämöisentien saneerauksen 2.vaihe toteutetaan yhteistyössä Lempäälän Veden ja Lempäälän Lämmön kanssa. Työt ovat loppusuoralla.

Yleiset alueet

Katujen päällystäminen urapaikkaamalla on saatu päätökseen, katuvalaisimia uusitaan sekä vaihdetaan led-valaisimiin.

KUNNANHALLITUS

1000 €	**TP 2022	TA 2023	TA 2023 muu- tos	MTA 2023	Toteuma 31.8.2023	Toteuma %
Toimintatulot (ulk.)	2 118	1 370	0	1 370	1 350	98,6 %
Toimintamenot (ulk.)	-14 421	-10 415	0	-10 415	-7 206	69,2 %
Toimintakate (netto)	-12 303	-9 045	0	-9 045	-5 856	64,7 %
Toimintatulot* (ulk. ja sis.)	6 462	1 370	0	1 370	1 352	98,7 %
Toimintamenot* (ulk. ja sis.)	-15 888	-10 948	0	-10 948	-7 566	69,1 %
Toimintakate (netto)	-9 426	-9 578	0	-9 578	-6 214	64,9 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-9	0	0	0	0	44,5 %
Muut lask. vyörytystulot	4 386	4 414	0	4 414	2 799	63,4 %
Muut lask. vyörytyskulut	-478	-285	0	-285	-318	111,6 %
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-16 374	-11 233	0	-11 233	-7 884	70,2 %

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatorakenteeseen

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Elokuun lopussa kunnanhallituksen alaisen palvelusuunnitelman ulkoisten menojen toteumaprosentti on 69,2 % ja toimintakatteen toteumaprosentti on 64,7 %. Merkittävin määräraha poikkeama liittyy työllisyyspalveluissa Kelalle maksettavaan työmarkkinatukikustannukseen. Lisäksi hyvinvointialueuudistuksen valmistelussa on alkuvuoden aikana todentunut kunnan rahoitusvastuulle kuuluvia kustannuksia vuodelta 2022. Nämä eivät vielä olleet tiedossa vuoden 2022 tilinpäätösvalmistelun yhteydessä. Syksyn muutostalousarviovalmistelun yhteydessä kunnanhallituksen alaiseen palvelusuunnitelmaan on esitetty yhteensä noin 305 000 € lisää toimintakuluja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Kunnan kokonaisriskienhallinnassa otettiin alkuvuoden aikana käyttöön riskienhallintajärjestelmä, jota hyödyntävät myös kunnan tytäryhtiöt. Työ käynnistyi merkittävimpien kokonaisriskien kartoituksella ja arvioinnilla. Jatkossa riskienhallintatyötä tehdään aiempaa aktiivisemmin mm. siten, että kaikki tehtäväalueet ja tytäryhtiöt ohjeistetaan päivittämään omaa riskidataansa

ja riskien hallintakeinojaan vähintään osavuosikatsausten syklissä. Riskien hallinnointi tarkoittaa riskiarvioiden päivittämisen lisäksi riskien hallintakeinojen pohdintaa ja vastuuhenkilöiden nimeämistä.

Riskienhallintajärjestelmässä on tällä hetkellä yhteensä 275 tunnistettua riskiä, joista lähes puolet on riskiarvioinnin jälkeen seuranta- ja hallintavaiheessa. Keskimääräinen riskiluku, joka saadaan arvioimalla sekä todennäköisyys että toteutumisen seurausvaikutukset asteikolla 1-5 on tällä hetkellä 8,8 (max =25).

Lempäälän kunnassa otettiin käyttöön huhtikuusta 2023 alkaen myös eettinen ilmoituskanava, joka mahdollistaa henkilökunnalle mm. korruptioepäilyjen ilmoittamisen. Sähköinen anonymiteetin varmistava järjestelmä madaltaa organisaation kynnystä ilmoittaa vakavista epäilyistä ja parantaa siten myös sisäistä valvontaa.

ELINVOIMAJAOSTO

Elinvoimajaoston alle kuuluvat 1.1.2023 lukien kunnan elinvoimapalvelut, työllisyyspalvelut ja maaseutupalvelut. Uuden elinvoimapäällikön tehtävissä ja osaamisvaatimuksissa huomioidaan kunnan elinvoiman ja elinvoimajaoston kehittäminen laaja-alaisesti.

Elinkeinojen kehittämisellä ja palveluilla luodaan edellytyksiä elinkeinoelämän kasvulle ja kehittymiselle Lempäälässä, oli sitten kysymys uusyrityäjyydestä, kunnassa jo olevista yrityksistä tai potentiaalisista Lempäälään sijoittuvista yrityksistä. Tavoitteena on yritysten, työpaikkojen ja verotulojen lisääntyminen kunnassa. Lempäälän kunnan strategia, Lempäälä - Kunta, joka sanoo kyllä, korostaa Lempäälän tunnetuksi tekemistä ja hyvän palvelun merkitystä koko kuntakonsernin menestystekijänä.

Lempäälän Kehitys Oy toteuttaa strategiaa "Menesty Lempäälässä" -palveluprosessin kautta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Järjestämme yrityksille ja yrittäjille suunnattuja tapahtumia ja koulutuksia yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.	Koulutuksia ja tapahtumia vähintään 12 kpl/v.	Erlaisia tapahtumia järjestetty yrittäjille / sidosryhmille 31.8.2023 mennessä 10 kpl.	Toteutuu
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lempäälän Kehityksen henkilökunta kontakttoi aktiivisesti sekä Lempäälässä jo toimivia että Lempäälään sijoittumisesta kiinnostuneita yrityksiä.	Yrityskohtaamisten määrä, 500 kpl vuodessa.	Yrityskohtaamisia (henkilökohtaiset tapaamiset, yritysvierailut, puhelin- ja sähköpostikontaktit) koko henkilöstön osalta 960.	Toteutuu
Kasvu ja elinvoima	Kunnan yritystonttivaranto (10/2022) on 23 ha ja sen laskennallinen myyntiarvo on 5,3 M€ Yritysten lukumäärän nettokasvu Lempäälässä 60–70 kpl/v (PRH).	Myydään tai vuokrataan 30 % vuoden alussa vapaana olevan tonttivarannon myyntiarvosta. Yritysten lukumäärän nettomääräinen kasvu (kpl).	Jatkettu kahden yritystontin varaussopimusta (pa 5 ha / myyntihinta 1,2 M€). Yksi yritystontin varaus peruttu (pa 0,97 ha ja 242 500 €) Yritysten nettomääräinen kasvu 31.8.2023 mennessä 51 kpl.	Toteutuu osittain

<p>Kasvu ja elinvoima</p>	<p>Työttömyysaste pysyy matalana, tavoitetaso on alle 7,5 %.</p> <p>Nuorten työttömien määrä vähenee.</p>	<p>Työttömyysaste</p> <p>Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä</p>	<p>Elokuun lopussa työttömyysaste oli 6,1 %.</p> <p>Alle 30-vuotiaita työttömiä oli 150 (sis. Vesilahti) kun vuotta aiemmin heitä oli 127 (sis. Vesilahti).</p>	<p>Toteutuu osittain</p>
<p>Palveluiden ja toiminnan kehittäminen</p>	<p>Maaseutupalvelut toteuttaa vuosittain asiakaspalvelukyselyn ja ohjaa sähköisen asiointin mahdollistamia uusia toimintoja pääasialliseksi toimintataivaksi.</p>	<p>Asiakaspalvelukyselystä saatu palaute ja kokonaisarvosana. Tavoitteena on asiakaspalautteen asteikolla 1–5 saada arvostaksi yli 4.</p>	<p>Maaseutupalveluissa asiakas-kunta laajeni alkuvuodesta 2023 noin 60 prosentilla. Tämän vuoksi maaseutuviranomaistoiminnan asiakastytyväisyyskysely toteutetaan vuodenvaihteessa. Ennen yhteistoiminta-alueen laajenusta oleville asiakkaille toteutetussa asiakastytyväisyyskyselyssä saatu arvosana oli 4,3. Kyselyn vastausprosentti oli 21.</p>	<p>Toteutuu</p>

HALLINTOPROSESSI

Hallintoprosessi tukee kunnan luottamushenkilöorganisaatiota ja ohjaa palvelualueita sekä koko kuntakonsernia toimimaan hyvän hallinnon mukaisesti. Hallintoprosessin tehtävänä on edistää kunnan digitalisaatiota sekä asiakaslähtöistä palvelutoimintaa. Hallintoprosessiin kuuluvat Digipalvelut, Palvelukäytävä sekä hallinto- ja asiantuntijapalvelut ja tiedonhallinta. Palvelukäytävä vastaa kunnan monipuolisesta asiakaspalvelusta niin Lempäälän kuin valtiollisen asiointipisteen puitteissa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Hallinnollisiin palveluihin liittyvä asiakirjahallinto asian kirjaamisesta arkistointiin saakka on kokonaan digitaalinen ja digitaaliset palvelualuekohtaiset toimintatavat on yhtenäistetty (esim. sopimushallinta).	Digitaaliset palvelualuekohtaiset toimintatavat on kuvattu ja käyttöön otettu.	<p>Asianhallintajärjestelmän (Dynasty) versiopäivitys ja sähköisen arkiston hankinta on toteutettu. Sähköisen arkiston käyttöönotto tapahtuu sopimuksen mukaan tämän vuoden loppuun mennessä, jonka jälkeen kunnan asianhallinta on kokonaisuudessaan mahdollista hoitaa sähköisesti (digitaalinen).</p> <p>Hallinnon palveluiden (päättöksentekoprosessi) yhtenäistäminen toteutetaan asianhallinnan digitalisoinnin kanssa yhdensuuntaisesti vuoden 2023 loppuun mennessä.</p>	Toteutuu
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Työn näkyväksi saattaminen ja parempi organisointi sekä palvelualueiden aktiivinen palvelu digitaalisissa asioissa. Työtehtävien kirjausjärjestelmän edelleen kehittäminen digiyksikössä.	Aktivoidaan palaute loppukäyttäjille ja suoritetaan henkilöstölle kysely palvelun toimivuudesta. Asteikolla 1–5 tavoitteena 3,5.	Palvelupyynnöiden kirjausjärjestelmä Putki on otettu käyttöön 23.8.2023. Putki on otettu kunnan esihenkilöiden ja työntekijöiden osalta hyvin käyttöön ja palvelupyynnöitä on 23.8.–19.9. välillä kirjattu järjestelmän kautta 116 kappaletta. Palvelupyynnöistä saadun	Toteutuu

		<p>Asian ratkaisu asiakkaan kannalta tyydyttävässä ajassa selvitetään palautekyselyllä asteikoilla 1–5 tavoitteena 4 (=samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä).</p>	<p>palautteen keskiarvo on 3 (asteikolla 1–4).</p> <p>Henkilöstön tyytyväisyyttä digiyksikön palveluihin ei ole vielä toteutettu.</p>	
<p>Palveluiden ja toiminnan kehittämisen</p>	<p>Palvelukäytävä ohjaa kunnan asiakaspalvelua niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Edelleen kehitämme digitaalisia toimintatapojamme ja tulkitsemme saadun asiakaspalautteen perusteella toimintamme tiedolla johtamisen metodien mukaisesti.</p> <p>Palautekanavan kasvaneeseen suosioon vastaamme kehittämällä toimintatapojamme ja käyttöönottamalla uusia ominaisuuksia.</p>	<p>Kokoamme kuukausittain sähköisten asiakaspalautteidemme määrää ja tuloksia myös internetsivuillemme. Tavoittelemme nykyisellä asiakaspalauttejärjestelmällämme palvelun laadunarvioinnissa arvosanaa 8 asteikolla 1–10.</p> <p>Jatkamme palautekanavan palveluaikojen seuranta ja pidämme tavoitteen vastata asiakkaallemme kolmen työpäivän aikana. Seuraamme lisäksi, että palauteisiin vastaajien määrä vastaa tarvetta neljännesvuosittain.</p>	<p>Palvelun laadun arvioinnissa saimme vastauksia 73 kpl ja vastausten keskiarvo oli 7,2.</p> <p>Palautteita on saapunut yhteensä 1 120 kpl. Keskimääräinen vastausaika on 2 päivää 10 tuntia. Vuonna 2022 vastaavana ajanjaksona palautteita oli tullut 1 481 kpl ja vastausaika oli 3 päivää 4 tuntia. Edellisen vuoden palautemääriä seuraamalla olemme pystyneet ennakoimaan tulevaa ja tiedottamaan kuntalaisia ennakkoon esim. katujen kunnossapitoluokista. Palautteisiin vastaajien määrä on pysynyt samana, suhteessa tulleiden palautteiden määrään.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

HENKILÖSTÖPROSESSI

Henkilöstöprosessi ohjaa ja tukee palvelualueita ja koko kuntakonsernia toimimaan yhteisten pelisääntöjen mukaisesti palvelussuhde-, työkyky- ja hyvinvointiasioissa, viestinnässä sekä kehittämisessä.

Teema	Talousarviota-voite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- n päi- vitys
Henki- löstö	Huolehdimme henkilöstömme työhyvinvoinnista, työssä jaksamisesta ja työkyvystä:	Henkilöstön Fiiliskyselyn tulokset keskiarvo yli 3,5 (skaala 1–5). Vakituisen henkilöstön sairauspoissaolopäivien kehitys (sairauspoissaolopäivät / henkilö) vähentynyt vuodesta 2022. Joka toinen vuosi tehtävän laajan työhyvinvointikyselyn tulokset indeksiluku vähintään 14,0.	Fiiliskyselyn tulokset kuntakonsernin tasolla 3,5. Vakituisen henkilöstön sairauspoissaolot (tilanne 31.7.) ilman tartuntatautilain mukaisia poissaoloja ovat laskeneet. Poissaoloja yhteensä 8,3 pv / hlö (v. 2022: 11,6 pv / hlö). Koronasta ja muista infektioista aiheutuneet poissaolot ovat hieman vähentyneet, mutta ovat vuoden 2022 tasolla. Työhyvinvointikyselyä ei ole vielä tehty.	Toteutuu
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Kunnan brändin vahvistaminen mm. viestinnän monikanavaisuutta lisäämällä eri kohde-ryhmät huomioiden.	Seuraajien määrän lisääntyminen eri kanavissa.	Vuoden vaihteeseen verrattuna nettoseuraajien määrä on kaikissa somekanavissa kasvanut.	Toteutuu

<p>Palveluiden ja toiminnan kehittäminen</p>	<p>Poikkeustilanteisiin varautuminen</p>	<p>Poikkeustilannevarautumiseen liittyvien järjestelmien käyttöönotto.</p>	<p>Kuntakonsernissa käytössä ollut järjestelmä, jolla kuntalaisia tavoitetaan tekstiviesteillä, on laajennettu.</p> <p>Käytössä olevien järjestelmien turvallisuustasoa on korotettu.</p>	<p>Toteutuu</p>
--	--	--	---	---

TALOUSPROSESSI

Talousprosessi ohjaa ja tukee toimielimiä, palvelualueita ja koko kuntakonsernia edistämään kuntastrategiaa yhteisillä kokonaistalouden tavoitteilla. Vuodesta 2020 lähtien kirjanpito- ja reskontrapalveluista on vastannut in house -yhtiö Sarastia Oy. Kunnan omaa henkilöstöä käytetään talouden asiantuntijapalveluihin ja laskutuspalveluihin.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- nepäi- vitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Tavoitteena ajantasaisen informaatian ja talousosaamisen lisääminen.	<p>Kunnan sisäisten talouspalveluiden toimivuuden ja kehittämisen arvioimiseksi tehdään käyttäjäkysely, jonka arvosana on asteikolla 1–5 vähintään 3,5.</p> <p>Välittömän palautteen ja asiakkaan osaamistason muutosta mittaavan kyselyn käyttöönotto. 2/3 vastaajista arvioi annettua palvelua ja osaamistason parantumista onnistuneeksi.</p> <p>Sarastian tuottamien talouspalveluiden toimivuudesta ja kehittämistarpeista laaditaan erillinen käyttäjäkysely.</p>	<p>Mittareiksi asetetut kyselyt on ajoitettu loppuvuoteen 2023.</p> <p>Organisaation talousosaamisen parantamiseen liittyvinä toimina on alkuvuoden aikana keskitytty mm. talousarvion 2024 valmistelua edistäviin koulutuksiin ja taloustiedon keräämiseen sekä taloustiedolla johtamisen ydinteemojen seurantaan.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

1 000 €	**TP 2022	TA 2023	TA 2023 muu- tos	MTA 2023	Toteuma 31.8.2023	To- teuma %
Toimintatulot (ulk.)	5 247	4 503	0	4 503	2 856	63,4 %
Toimintamenot (ulk.)	-48 342	-48 176	-94	-48 270	-34 161	70,8 %
Toimintakate (netto)	-43 095	-43 673	-94	-43 767	-31 305	71,5 %
Toimintatulot* (ulk. ja sis.)	5 746	8 634	0	8 634	5 263	61,0 %
Toimintamenot* (ulk. ja sis.)	-67 161	-66 608	-94	-66 702	-46 207	69,3 %
Toimintakate (netto ulk. ja sis.)	-61 415	-57 974	-94	-58 068	-40 943	70,5 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-344	-9	0	-9	-9	101,8 %
Muut lask. vyörytystulot	499	0	0	0	386	
Muut lask. vyörytyskustannukset	-2 701	-3 593	0	-3 593	-2 335	65,0 %
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-70 206	-70 210	-94	-70 304	-48 550	69,1 %

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatorakenteeseen

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Elokuun lopussa kasvatus- ja opetuslautakunnan alaisen palvelusuunnitelman ulkoisten menojen toteumaprosentti on 70,8 % ja toimintakatteen toteumaprosentti on 71,5 %. Tilanteeseen on varauduttu syksyn muutostalousarviovalmistelun yhteydessä, jossa lautakunnan palvelusuunnitelmaan on valmisteltu vajeat 0,6 milj. € tuloarvioiden korotuksia, vajeat 2,7 milj. € toimintakuluarvioiden korotuksia eli yhteensä nettona noin 2,1 milj. € lisäys toimintakatteeseen. Jäljempänä on selostettu talousarviopoikkeamien sisältöjä tarkemmin.

Palvelusuunnitelman merkittävimpiä talousarviopoikkeamia ovat varautuminen KEVA:n ns. tasausmaksuun sekä valtionosuusjärjestelmän yhteydessä perittävien opetuksen kotikuntakorvausten kasvuun. Tämänhetkisillä tiedoilla talousarvioon verrattuna kasvatus- ja opetuslautakunnan palvelusuunnitelman alle henkilöstösivukuluihin kohdistuu KEVA:n tasausmaksua yli 0,5–0,6 m€ edemmän ja kotikuntakorvausmenoa runsaat 0,15 m€ enemmän. Etenkin tasausmaksuun vaadittava summa tarkentuu syksyyn mennessä ja ko. muutokset käsitellään syksyn 2023 muutostalousarviokohteina. Samoin syksyn muutostalousarviokäsittelyä tarvitaan alkuvuoden aikana saatujen/saatavien hankeavustusten ja hankkeisiin kohdistuvien menojen budjetoinnin

tarkentamiseksi. Lisäksi syksyn muutostalousarviolla päivitetään kaikkien palvelualueiden palkkamäärärahavaroja uusien palkkasopimusten kustannusten kohdistumisen mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen sekä koululaisten aamupäivä- iltapäivätoiminnan sijaiskustannukset ovat kohonneet viimeisten vuosien aikana merkittävästi. Lisäksi on käytetty Sarastia-henkilöstövuokrausta. Syinä lisääntyneisiin kustannuksiin ovat mm. koronavuodesta opitut ohjeet poissaoloista flunssaoireisena sekä varhaiskasvatuksen lainsäädännön muutokset henkilöstömitoituksissa lapsiryhmissä. Lisäksi ulkopuolisia sijaisia on vaikea saada muiden kaupunkiseudun kuntien ollessa samassa tilanteessa. Haastavaa tilannetta helpottamaan on valmisteltu 1.8.2023 lähtien sijaispooli varhaiskasvatukseen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä vaativan erityisen tuen sijaistilanteen parantamiseksi hallitusti ja kustannustehokkaasti. Sijaispooliin on rekrytoitu 18 sijaispoolin ohjaajaa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.3.2023 alkaen. Tulorajat nousivat merkittävästi, mikä tarkoittaa sitä, että yhä suuremmilla tuloilla perhe maksaa varhaiskasvatuksesta vähemmän, tai ei ollenkaan. Lempäälän varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen osalta lakimuutos tuotti 0 maksua maksavien kasvun 25 prosentista 39 prosenttiin.

Lempäälän kotihoidontuen kuntalisäpilotti 1.8.2023–31.5.2024 käynnistyi kasvatus- ja opetuslautakunnan päättämien kriteereiden ja kunnanvaltuuston myöntämän määrärahan 230 000 € myötä. Pilottiin hyväksyttiin 196 ehdot täyttävää perhettä, joissa on 274 lasta. Lapsista 81 % on alle 3-vuotiaita. Pilotin aikana perheitä osallistetaan monipuolisesti tutkimukselliseen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointiin. Varhaiskasvatuksen paikkatilanne on aikaisempiin vuosiin verrattuna parempi, mikä tarkoittaa käytännössä lisähenkilöstön palkkaamisesta pidättäytymistä ja investointitarpeen uudelleentarkastelua.

Vammaisten lasten loma-aikojen hoidosta on laadittu sopimus Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa siten, että Lempäälän kunta järjestää ja kustannuksista vastaa Pirha. Sopimus mahdollistaa koulunkäynninohjaajien kesäajan työskentelyn (ei lomautuksia).

Osakkeen (seudullinen osaamisen kehittäminen) vastuukunnan siirtoa Lempäälän kunnasta Tampereen kaupungille 1.1.2024 lähtien on valmisteltu seudullisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Esihenkilöiden talouden ja hallinnon osaamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota erityisesti tiedolla johtamista edistäen.

Eri ammattiryhmien tehtävän vaativuuden tasoja on päivitetty, jonka yhteydessä on myös tarkistettu nykytilanteeseen perustuvien tasojen vastaavuus maksettuihin palkkoihin.

HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT, KASVATUS JA OPETUS

Hallinto ja alueelliset palvelut, kasvatusta ja opetusta vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin.

Lempäälän kunta järjestää perusopetuslain (21.8.1998/628) mukaista koululaisten aamu- ja ilta-päivätoimintaa peruskoulun ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kolmannelta yhdeksänteen vuosiluokkien erityisen tuen piirissä oleville oppilaille. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksullista

Lempäälän lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava toisen asteen oppilaitos. Lukion tehtävänä on mahdollistaa opiskelijoilleen nykyaikainen ja korkeatasoinen koulutus pohjasta siten, että heillä on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja edelleen työelämään. Virta-kampus on moderni ja yhteisöllinen toisen asteen oppimisympäristö (Lempäälän lukio ja Tredun ammatillinen koulutus), jonka monipuolinen ja tulevaisuuteen suuntaava koulutustarjonta osaltaan mahdollistaa perusopetuksen jälkeisen koulutuksen ja sivistyksen omassa kunnassa.

Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama Pirkan opisto järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Teema	Talousarviota-voite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilanepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleenmuotoilu osana sujuvaa yhdyspintatyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä opiskeluhuoltosuunnitelma on päivitetty yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa 11/2023.	Lempäälän kunnan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma on hyväksytty uusien Opetushallituksen 1.8.2023 voimaan tulleiden määräysten mukaisesti kasvatus- ja opetuslautakunnassa on 6/2023. Lempäälän kunta on edustettuna alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadintatyöryhmässä. Kunnallinen hyvinvointityöryhmä (HyTe-ryhmä) vastaa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimisesta.	Toteutuu

<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)</p>	<p>Lempäälän lukion opiskelun tuki ja opinto-ohjaus ovat uuden lukion opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisia ja seutukunnallisesti kilpailukykyisiä.</p>	<p>Lukion opinto-ohjaajalla ohjattavia maksimitaan 225 opiskelijaa.</p>	<p>Lempäälän lukiossa on 222 opiskelijaa / opinto-ohjaaja lukuvuonna 2023–2024. Lempäälän lukio saa Opetushallituksen lukiokoulutukselle suunnattua erityisavustusta, jonka käyttöaika päättyy 31.7.2024. Avustusta käytetään 0,5 opinto-ohjaajan palkkaa vastaaviin kuluihin.</p>	<p>Toteutuu</p>
---	--	---	--	---

OSAKE TOIMINTAMALLI

Lempäälä jatkaa vastuukuntana seudullisessa kasvatus- ja opetusalan osaamisen kehittämispalvelu Osakkeessa. Tampereen seudun Osake on Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan henkilöstön osaamisen kehittämisen palvelu, jota ohjaa ja rahoittaa Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kuntaa. Palvelua tarjotaan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiotoiminnan henkilöstölle. Palveluun voivat osallistua myös muut Pirkanmaan kunnat sekä yksityiset palveluiden tuottajat erillisestä korvauksesta.

Osakkeen talouskokonaisuus muodostuu 1) perustoiminnan budjetista, 2) valtionavustuksista, joita kohdennetaan hanketoimintaan sekä 3) seudullisesta oman rahoituksen oppimateriaalihankkeesta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Henkilöstö	Osakkeen perustoiminnan pääpaino koulutustarjonnassa, jossa toteutetaan 3000 koulutettavapäivää (1 ktp. = 6 h opiskelua / osallistuja). Koulutukset tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.	Kustannustehokkuutta arvioidaan €/ktp, tavoite keskimäärin 100 €/ktp/hlö. Laadua arvioidaan ja kehitetään osallistujapalautteella, tavoite vähintään 3,5/5.	31.8.2023 mennessä tuotettu 2169 koulutettavapäivää. Tavoitteessa. Koulutettavapäivän keskimääräinen hinta 85 €. Tavoitteessa. Osallistujapalaute keskiarvo. 4,5/5,0. Tavoitteessa.	Toteutuu
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Toiminnan profiiliin sopivan seudullisen kehittämisrahoituksen hakuprosessin edelleen kehittäminen. Valtionavustuksia haetaan aktiivisesti subventoimaan kuntaosuuksia sekä sellaiseen kuntien kehittämistyöhön, joka olisi joka tapauksessa tehtävä sekä sellaiseen kuntien kehittämistyöhön, joihin yksittäinen kunta ei pysty hakemaan avustusta.	Valtionavustushakemusten onnistumista arvioidaan vuosittain Hyvinvointipalveluiden kehittämisryhmässä, tavoite vähintään yksi uusi alkava seudullinen valtionavustusrahoitus vuosittain.	Uusia seudullisia valtionavustusrahoituksia saatu 08/2023 mennessä yhteen hankkeeseen. Tavoitteessa. Osakkeen hallintokunnan vaihtuessa Lempäälästä Tampereelle 1.1.2024 alkaen, uusia valtionavustuksia haetaan vain maltillisesti.	Toteutuu

OPETUSPALVELUT

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten oppimista, kasvamista ja kehittymistä itseään, kanssaihmissiään ja ympäristöään arvostaviksi yhteiskunnan jäseniksi. Perusopetusta annetaan yleisopetuksena ja joustavana perusopetuksena. Oppimisen ja koulunkäynnin tukena annetaan tehostettua ja erityistä tukea lähtökohtaisesti muun opetuksen yhteydessä.

Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen kouluverkossa on yksitoista koulua. Alakouluista (esi-6. lk.) kuusi on kyläkouluja ja neljä isoja alakouluja, Yläkouluja (7.–9. lk.) on kolme. Oppilaita on lukuvuonna 2022–2023 yhteensä 3 813, joista 7 on valmistavalla luokalla. Lukion opiskelijamäärä on 423.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittämisen	Esi- ja perusopetuksen nivelvaiheyhteistyön kehittäminen ja keskinäisen vuoropuhelun tiivistäminen varhaiskasvatuksen kanssa, eheyttämään 5–6-vuotiaiden siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen.	Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset toteutuvat toimintavuoden aikana.	<p>Nivelvaiheyhteistyötä on kehitetty, jotta siirtyminen esiopetuksesta olisi mahdollisimman sujuvaa ja lapsen tuen tarpeet huomioivaa.</p> <p>Yhteisistä uusista toimintatavoista on yhteistyössä sovittu. Uusien toimintatapojen toimivuutta on tarpeen tarkastella ja arvioida saatujen kokemusten perusteella. Tarpeen vaatiessa nivelvaiheeseen liittyvää toimintatapaa kehitellään jatkossa vielä paremmin toimivaksi. Yhteistä keskustelua aiheesta tarvitaan, jotta malli kehittyy vielä paremmin toimivaksi.</p> <p>Suurin osa tulevien esioppilaiden tiedoista siirtyi keväällä 2023 kouluihin hyvin. Kouluista saadun palautteen perusteella kehittämistä toiminnassa kuitenkin vielä on.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

<p>Palveluiden ja toiminnan kehittämisen</p>	<p>Esi- ja perusopetuksen digitaalinen ekosysteemi ja oppimistilanteissa tapahtuva teknologian käyttö tulevat luontevaksi osaksi esi- ja perusopetuksen arkea. Toiminnalla edistetään pedagogista toimintaa, joka suuntautuu laaja-alaisen osaamisen- sekä oppimisen osa-alueisiin.</p>	<p>Käytössä on riittävä määrä oppilaslaitteita, jotta opetussuunnitelman mukainen digitalisaatio voi toteutua. Suunnitelma 4.–9. luokkien oppilaiden laitehankinnasta pohjautuu 3-vuotissuunnitelmaan.</p>	<p>3-vuotissuunnitelman mukaisesti elokuussa kunnan 4.- ja 7. -luokklaisilla on omat 1:1 -laitteet käytössään. Google-päivässä 4.luokkien luokanopettajat sekä kaikki yläkoulujen aineenopettajat koulutettiin Chromebookien käyttöön ja Google, Atea ja Acer järjestivät Lempäälä-talossa tehostettua täsmäkoulutusta. Koulunkäynninohjaajillekin järjestetään digikoulutusta. Koulujen digitutorit jatkavat henkilökunnan opastamista arjessa ja kunnan digimentor tarjoaa matalan kynnyksen tukea sekä koordinoi pedagogiikan toteutumista. Opetuksen digitiimi kokoontuu säännöllisesti opetuspäällikön johdolla.</p>	<p>Toteutuu</p>
<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)</p>	<p>Koulujen kerhotoiminta on säännöllistä ja monipuolista ja toimintaa on joka koululla.</p>	<p>Kerhotoimintaa järjestetään Harrastava koululainen-toiminnan puitteissa 1 000 oppilaalle lukuvuoden 2023–2024 aikana. Tavoitteen mukainen toiminta on pohjustettu ja aloitettu jo lukuvuonna 2022–2023.</p>	<p>Harrastava koululainen toiminta käynnistyy 4.9.2023 ja päättyy 26.4.2024.</p> <p>Kerhojen ohjaukset lukuvuoden 2023–2024 osalta on kilpailutettu. Ohjaajavalinnat on tehty, ja ohjaajiksi on saatu ammattilaisia. Kerhot tulevat olemaan oppilaiden toiveiden mukaisia.</p> <p>Kouluilta järjestyi tiloja Harrastava koululainen -kerhojen käyttöön.</p> <p>Oppilaiden harrastamattomuuden syitä on Harrastava koululainen -hankkeen kautta kartoitettu ja saatujen tulosten myötä on pyritty järjestämään juuri oikeanlaista ja kohdennettua kerhotoimintaa. Kerhotoiminta saavuttaa tällä hetkellä hyvin kunnan lapset ja nuoret. Harrastaminen mahdollistetaan hankkeen kautta 1000 nuorelle.</p>	<p>Toteutuu</p>

			<p>Alakoululaisille järjestetään noin 55 ohjattua kerhoa kouluilla tai etänä koulupäivän jälkeen. Yläkouluisille kerhotoimintaa järjestetään koulujen läheisyydessä tai etänä. Ohjattua toimintaa yläkoululaisille on viiden kerhon verran.</p> <p>Etsivää harrastustoimintaa toteutetaan sekä ala- että yläkoululaisille mm. yhteistyössä oppilashuollon henkilöstön ja koulu yhteisöohjaajien kanssa.</p>	
--	--	--	---	--

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Lempäälän kuntastrategia toteutuu varhaiskasvatuspalvelujen vision *”Lapsuus Lempäälässä - vahva silta tulevaisuuteen”* kautta. Varhaiskasvatuksen palvelulupaus *”Autamme jokaista lasta kiipeämään omalle vuorelleen, niin korkealle kuin mahdollista, yhteistyössä häntä ympäröivien turvallisten aikuisten kanssa”* konkretisoi varhaiskasvatuksen visiota.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät monipuolisia palveluita varhaiskasvatuksikäisille lapsille. Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatusta tulee olla saatavilla kunnan järjestämänä tai valvottuna siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, lähipalvelun periaatteella, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Lempäälässä on 16 kunnallista päiväkotia ja 4 yksityisen palvelutuottajan palvelusetelipäiväkotiä. Kunnallisia, kotona toimivia perhepäivähoitajia on 10 ja yksityisiä kotona toimivia perhepäivähoitajia 8 kappaletta. Yksityisiä ryhmäperhepäivähoitokoteja on 3 kappaletta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Kasvu ja elinvoima	Laadukkaat ja kustannustehokkaasti tuotetut, monipuoliset ja riittävät varhaiskasvatuspalvelut kuntalaisille.	Lapsiryhmissä pystytään huomioimaan 1.8.2022 voimaan astuneen varhaiskasvatuslain muutoksen edellyttämät toimet (lapsiryhmän pieneneminen tai vaihtoehtoisesti ryhmässä avustaja), kun lapsiryhmässä on tukea tarvitsevia lapsia. Varhaiskasvatuspalveluiden palveluohjaus on arvioitu asiakasyytyväisyyskyselyssä laadukkaaksi. Tavoitekeskiarvo 4,	Lapsiryhmissä on pystytty huomioimaan 1.8.2022 voimaan astuneen varhaiskasvatuslain muutoksen edellyttämät toimet (lapsiryhmän pieneneminen tai vaihtoehtoisesti ryhmässä avustaja), kun lapsiryhmässä on tukea tarvitsevia lapsia. Varhaiskasvatuksen asiakasyytyväisyyskysely toteutettiin toukokuussa 2023, tavoitekeskiarvo 4, arviointiaskelella 1–5 saavutettiin kaikkien muiden osa-alueiden osalta, lukuun ottamatta osa-	Toteutuu

		<p>arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Varhaiskasvatuspaikka pystytään tarjoamaan lain edellyttämän lähipalveluperiaatteen mukaisesti 85 prosentille hakijoista toimintavuoden aikana.</p> <p>Yksityisen palvelutuotannon osuus kokonaispalvelutuotannosta enintään 35 prosenttia.</p>	<p>aluetta "varhaiskasvatusyksikön sisätilat kannustavat monipuoliseen tekemiseen". Tämän osa-alueen keskiarvo oli 3,9, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Varhaiskasvatuspaikkaa ei ole pystytty kaikille hakijoille tarjoamaan lain edellyttämän lähipalveluperiaatteen mukaisesti tämän toimintavuoden aikana.</p> <p>Yksityisen palvelutuotannon osuus kokonaispalvelutuotannosta on 26 %.</p>	
<p>Palveluiden ja toiminnan kehittämisen</p>	<p>Laadukas kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksen arjessa, jossa tavoitteet asetetaan aikuisten toiminnalle, lasten tarpeisiin pohjautuen.</p>	<p>Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti.</p> <p>Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut toteutuvat 90-prosenttisesti.</p> <p>Pedagogisesti painottuneet asiakastytyväisyyskyselyt, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p>	<p>Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut ovat toteutuneet 100-prosenttisesti.</p> <p>Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut ovat toteutuneet 90-prosenttisesti.</p> <p>Varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskysely toteutettiin toukokuussa 2023, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5 saavutettiin kaikkien muiden osa-alueiden osalta, lukuun ottamatta osa-aluetta "varhaiskasvatusyksikön sisätilat kannustavat</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

	<p>Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen esi- ja perusopetuksen kanssa, eheyttämään 5-vuotiaiden siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Arjen vuoropuhelun lisääminen varhaiskasvatuksen henkilöstön ja esi- ja perusopetuksen henkilöstön kanssa.</p>	<p>Lasten asiakastyytyväisyyskyselyt (toteutetaan yhtä aikaa huoltajien kyselyiden kanssa), arviointiasteikko hymynaamat, tavoite 90-prosenttisesti hymyä.</p> <p>5-vuotiaiden ryhmien nivelvaiheyhteistyöhön liittyvä asiakastyytyväisyyskysely, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset toteutuvat toimintavuoden aikana.</p>	<p>monipuoliseen tekemiseen". Tämän osa-alueen keskiarvo oli 3,9, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Lasten kyselyssä eri osa-alueet saivat hymyä, keskiarvona 83-prosenttisesti.</p> <p>5-vuotiaiden nivelvaiheyhteistyöhön liittyvää asiakastyytyväisyyskyselyä ei ole toteutettu.</p> <p>Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset ovat toteutuneet suunnitellusti.</p>	
Henkilöstö	<p>Tavoitteellinen ja suunnitelmallinen siirtyminen vuoden 2030 lakimuutoksen edellyttämään henkilöstörakenteeseen, jolloin jokaisessa lapsiryhmässä kahdella aikuisella tulee olla korkeakoulututkinto.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen opettajien määrää lisätään suunnitelmallisesti, vuositasolla 10 prosenttia, nimikemuutosten ja eläköitymisten myötä. Tavoitteena lakisääteinen henkilöstörakenne vuonna 2030.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen opettajien määrää ei ole pystytty lisäämään, johtuen alaa vaivavasta valtakunnallisesta rekrytointihaasteesta.</p> <p>Nimikemuutoksia on toteutettu vapautuvien lastenhoitajien vakanssien myös varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi (1), varhaiskasvatuksen opettajaksi (2) ja varhaiskasvatuksen sosionomiksi (5). Useista yrityksistä huolimatta myöskään varhaiskasvatuksen sosionomeja ei ole saatu</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

			<p>kuntaan rekrytoitua kuin 2 kappaletta, toteutettujen nimikemuutosten jälkeen.</p> <p>1.6.2023 alkaen otettiin varhaiskasvatuksessa käyttöön TVA-järjestelmä, jonka toivotaan tuovan helpotusta myös rekrytointeihin sekä lisäävän työnantajan veto- ja pitovoimaa.</p>	
--	--	--	---	--

RUOKAPALVELUT

Ruokapalvelut toimii kunnassa 1.1.2023 lukien tulosvastuullisena tehtäväalueena tuottaen ruokapalvelut kunnan päiväkoteihin ja kouluihin. Ruokapalvelut vastaa ruokapalvelun toiminnan suunnittelusta, aterioiden valmistuksesta, kuljetuksesta sekä tarjoilusta asiakaskohteissa. Ruokapalvelut tuottaa aterioita 40 asiakaskohteeseen noin 5 200 asiakkaalle. Ruokapalvelut kehittää aktiivisesti toimintaa kuntastrategiasta nousevien tarpeiden mukaisesti ja panostaa erityisesti asiakkaiden hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Toiminta on ammattitaitoista, taloudellista ja asiakaslähtöistä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilanpäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Ruokapalvelut toteuttavat asiakastytyväisyyskyselyn vuosittain. Osana toiminnan kehittämistä ja asiakastytyväisyyttä on asiakkaiden vahva osallistaminen ja tunne siitä, että voi vaikuttaa.	Asteikko kyselyssä on 1–5 ja tavoitteena saada arvosanaksi yli 3.	Ruokapalvelun asiakastytyväisyyskysely toteutettiin elokuun aikana. Yleisarvosana on 3,5, joka on tavoitetasossa. Yleisarvosana on parantunut edelliseen vuoteen nähden.	Toteutuu

YHTEISÖLAUTAKUNTA

1000e	**TP 2022	TA 2023	TA 202 3 muu tos	MTA 2023	To- teuma 31.8.202 3	Toteuma %
Toimintatulot (ulk)		299	0	299	181	60,5 %
Toimintamenot (ulk)		-3 781	-136	-3 917	-2 493	63,6 %
Toimintakate (netto)		-3 482	-136	-3 618	-2 313	63,9 %
Toimintatulot* (ulk ja sis)		299	0	299	183	61,1 %
Toimintamenot* (ulk ja sis)		-6 181	-136	-6 317	-4 181	66,2 %
Toimintakate (netto ulk ja sis)		-5 882	-136	-6 019	-3 999	66,4 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset		-605	0	-605	-222	36,7 %
Muut lask. vyörytystulot		0	0	0	340	
Muut lask. vyörytyskustannuk- set		-147	0	-147	-593	403,5 %
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)		-6 933	-136	-7 070	-4 996	70,7 %

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatiorakenteeseen

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Elokuun lopussa yhteisöpalveluiden palvelusuunnitelman ulkoisten menojen toteumaprosentti oli 63,6 % ja toimintakatteen toteumaprosentti on 63,9 %. Merkittävin määrärahopoikkeama ja kustannusten kasvu kohdistuu loppuvuoden aikana liikunta-alueiden energia- ja ylläpitokustannuksiin. Tilanteeseen on varauduttu syksyn muutostalousarviotalkoissa, jossa lautakunnan palvelusuunnitelmaan esitetään nettovaikutukseltaan noin 70 000 € lisämäärärahaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenne ei ole vielä vakiintunut ja se aiheuttaa epäselvyyttä, miten kokonaisuuksia viedään eteenpäin. Kumppanuustiimien jäsenistöstä hyvinvointialueen henkilöstöllä on ajoittain haasteita päästä kumppanuustiimien tapaamiin. Kuitenkin kokonaiskoordinaation näkökulmasta Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenne on vakiintumassa ja työskentelyn sujutus kehittyä jatkuvasti.

Lomakauden ilmiöt, kuten väkivalta ja ilkivalta, ovat olleet aikaisempien vuosien tasolla. Saapas -toiminta on omalta osaltaan hillinnyt nk. ylilyöntejä ja liikuntapaikkoihin kohdistunut ilkivalta on ollut aikaisempia vuosia vähäisempää.

YHTEISÖPALVELUIDEN HALLINTO- JA ALUEELLISET PALVELUT

Uutena lautakuntana 1.1.2023 lukien aloittaa Yhteisölautakunta. Yhteisöpalveluiden hallinto- ja alueelliset palvelut vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin. Lisäksi hallinnon alle on asemoitu yhteisöpalveluiden hankkeet, osallistuva budjetointi, avustukset ja taiteen perusopetus sekä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työkoordinaation, yhteistyön ja raportoinnin osalta. Taiteen perusopetuksen osalta musiikin ja kuvataiteen perusopetusta järjestetään Pirkan opistossa. Lisäksi kunta avustaa tanssin ja käsityön taiteen perusopetusta. Kunnassa on tarjolla yksityisten oppilaitosten tarjoamana myös käsityön, musiikin ja teatteritaiteen taiteen perusopetusta.

Yhteisöpalveluiden palvelualue on neljän tehtäväalueen kokonaisuus: kirjastopalvelut, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kulttuuripalvelut. Yhteisöpalvelut on hyvinvointia edistäviä palveluita, jotka kohdentuvat kaikkiin väestöryhmiin eri elämäntilanteissa ja aktivoivat kuntalaisia niin ohjattuun kuin omaehtoiseen toimintaan. Yhteisöpalvelut edistää osallisuutta kuntalaisia koskeissa keskeisissä palvelualueen päätöksissä osana kuntalaisen säädettävää kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Yhteisöpalvelut toteuttaa tehtäviään yhteistyössä kunnan eri toimialojen, julkisen-, yksityisen, kolmannen ja neljännen sektorin sekä kuntalaisten välillä.

Yhteisöpalvelut toteuttaa tehtävissään lakia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä § 6 sekä lakia yleisistä kirjastoista, liikuntalakia, lakia kunnan kulttuuritoiminnasta ja nuorisolakia.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Vakiinnutetaan hyvinvoinnin edistämisen ja ehkäisevät päihdetyön rakenteiden toimintaa tukemalla kumppanuustiimien toiminnan käynnistymistä ja hyvinvointisuunnitelmien ja -ohjelmien toimeenpanoa rakenteessa.	Hyte-työryhmän ja kumppanuustiimien vuosikellot ovat käytössä.	Hyte-työryhmän vuosikello on luotu ja sen luomiseen on useimmat työryhmän jäsenet osallistuneet. Hyte-työryhmä on kokoontunut vuosikellon mukaisesti yhteensä 7 kertaa. Kumppanuustiimeistä LaNu- ja ikäihmisten kumppanuustiimi on kokoontunut kuusi kertaa ja työikäisten kumppanuustiimi kaksi kertaa.	Toteutuu

<p>Yhteisöllisyys ja osallisuus</p>	<p>Kehitetään vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia osana kaikkien yhteisöpalvelujen toimintaa ja vahvistetaan järjestöyhteistyön rakenteita muun muassa käynnistämällä järjestöfoorumi ja seuraparlamentti.</p>	<p>Järjestöfoorumi kokoontuu 2 krt/vuosi, osallistujat 1km.</p> <p>Seuraparlamentti kokoontuu 2 krt/vuosi, osallistujat 1km.</p> <p>Yhteisökirje ilmestyy 10 krt/vuosi, osallistujat 1km.</p>	<p>Järjestöfoorumi on kokoonnutunut 25.5. Osallistujia oli 62.</p> <p>Seuratapaamisen kutsu lähetetty.</p> <p>Yhteisökirjeitä on lähetetty 2 kpl</p>	<p>Toteutuu</p>
-------------------------------------	--	---	--	---

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntapalvelut toteuttaa liikuntalakia ja mahdollistaa eri väestöryhmien liikkumisen ja liikunnan harrastamisen elämänkulun eri vaiheissa. Liikuntapalvelut järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa, sekä koordinoi ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapalveluiden tehtävä tapahtuu eri toimialojen yhteistyönä ja kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Liikuntapalveluiden toimintojen uudelleenmuotoilun painopisteenä on kaiken ikäisten liikkumisen lisääminen sekä aktivoiminen, erityisesti huomioiden terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat kuntalaiset sekä muun palvelutarjonnan ulkopuolelle jäävät kohderyhmät.	Suosituksella tai omatoimisesti ohjautuvien liikuntaneuvonta asiakkaiden määrä 50 hlö/vuosi.	Liikuntaneuvontaan on ohjautunut 29 asiakasta.	Toteutuu
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Liikuntaneuvonta on kuntalaisten terveyttä edistävä hyvinvointipalvelu ja se on osa kunnan, järjestöjen sekä muiden toimijoiden ja hyvinvointialueen yhteistyössä toteuttamaa ennaltaehkäisevää elintapaohjausta.	Liikuntaneuvonnan palvelupolku laadittu yhdessä hyvinvointialueen kanssa.	Hyvinvointialueen kanssa pidetty yhteistyöneuvotte-luja. Potilastietojärjestelmään saatu liikuntaneuvonnan kirjaamis- ja tilastointisivu.	Toteutuu osittain

KIRJASTOPALVELUT

Kirjastopalvelut toteuttaa lakia yleisistä kirjastoista tehtävänänsä yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Kirjastopalvelut on tarkoitettu kaikille väestöryhmille. Yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa koelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastopalvelut toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä muiden viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden ja muiden yhteisöjen kanssa.

Teema	Talousarviota-voite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- nepäi- vitys
Hyvin- voinnin ja tervey- den edis- täminen (Hyte)	Turvallisemmat kirjastotilat ja palvelut vahvemmin osaksi kuntalais- ten arkea.	Turvallisemman tilan periaatteet käytössä	Turvallisemman tilan periaatteet konkretisoidaan tehtäväaluerajat ylittävästi yhteisöpalveluiden ta- solla.	Toteu- tuu
	Kirjastopalvelui- den katvealuei- den tunnistami- nen ja saavutetta- vuuden kehittämi- nen.	Hakeutuvien pal- veluiden kehittä- minen ja käyt- töönotto.	Yhteisöbussin syksyn aikataulut tup- laavat pysäkkimäärän syksyllä 2023. Yhteisöbussin palveluita ja sisältöjä tuotetaan kirjaston, kulttuurin, nuo- rison ja liikunnan voimin yhdessä. Bussi vierailee tapahtumissa ja toimii hankkeiden liikkuvana alustana eri tarkoituksissa.	
		Kävijämäärien seuraaminen vuosina 2022– 2024.	Kävijämääriä seurataan aktiivisesti Kuukausitasolla jokaisen yksikön osalta ja niitä käytetään tietojohta- misen tukena johtotiimissä jatku- vasti. Kirjaston informaatikko tuo da- tapaketteja johtotiimin kokoukseen.	
	Kirjastossa to- teuttavien ta- pahtumien ja näyttelyiden määrän kehitys. Kasvu 5 %	Tapahtumien ja näyttelyiden määrät tilastoidaan yksikkö- ja kuukausikoh- teisesti niiden määrän ja osallistuja- määrän kartoittamiseksi.		

KULTTUURIPALVELUT

Kulttuuripalvelut toteuttaa lakia kunnan kulttuuritoiminnasta. Kulttuuripalvelut edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Kulttuuri ja -hyvinvointi kuuluu kaikille, jota edistetään kulttuurilähetteen käytön laajentamisella uuteen käyttäjäryhmään.	Kulttuurilähetteen lukumäärä ja osallistujat lukumäärä. 20 hlö.	Kulttuurilähete on annettu 20 henkilölle ja ohjattu Kulttuurikeskus Piipoon 60+ -kulttuuriaamupäiviin.	Toteutuu
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Mielen hyvinvointia lisäävä ja yhteishenkeä kohottava arkikulttuuri tavoittaa kuntalaiset.	Kävijämäärät. Kasvu 10 % Asiakastyytyväisyyskyselyt: 4/5 Yhteistyökumppaneiden määrä, käyttäjämäärä, viestinnän tilastot	Tapahtumien kävijämäärää on seurattu. Asiakaskysely tehdään myöhemmin syyskaudella 2023. Yhteistyöverkosta ja yhteistyökumppaneiden määrää sekä tiedotteiden näkyvyyttä ja seuraajia tilastoidaan.	Toteutuu osittain

NUORISOPALVELUT

Nuorisopalvelut toteuttaa nuorisolain mukaista toimintaa kunnassa. Nuorisotyön kohderyhmä on alle 29-vuotiaat. Nuorisopalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Syrjäytymisen ennaltaehkäisy tavoittamalla uusia nuoria olemassa oleviin palveluihin (muun muassa Saapas -toiminta, liikkuva nuorisotila) ja tapahtumiin ja vahvistamalla sekä yhteisöpalveluiden että eri sektoreiden välistä yhteistyötä.	Vapaaehtoisten ja koulutettujen ohjaajien määrä. Kasvu 10 %. Jalkautuvan nuorisotyön päivät/lukumäärä. 20 pvä.	Koulutettuja vapaaehtoisia 17hlö Saappaan päivystys-, koulutus-, kehittämispäivät toteutuu tavoitteeseen.	To- teu- tuu
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Nuorten kehittäjäryhmän pilotoinnin jatko	Osallistujamäärä/toiminta Asiakastyytyväisyyskyselyt: 4/5	Nuorten kehittäjäryhmä on avoin, jota toteutetaan nuorisotaloilla ja samalla saadaan palautetta arkitoiminnasta. Asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan myöhemmin syksyllä 2023.	To- teu- tuu osit- tain

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

1000e	**TP 2022	TA 2023	TA 202 3 muu tos	MTA 2023	To- teuma 31.8.202 3	Toteuma %
Toimintatulot (ulk)	5 345	9 629	0	9 629	5 669	58,9 %
Toimintamenot (ulk)	-23 195	-21 536	0	-21 536	-13 893	64,5 %
Toimintakate (netto)	-17 850	-11 907	0	-11 907	-8 225	69,1 %
Toimintatulot* (ulk ja sis)	25 835	27 092	0	27 092	17 497	64,6 %
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-23 557	-21 765	0	-21 765	-14 039	64,5 %
Toimintakate (netto ulk ja sis)	2 278	5 327	0	5 327	3 458	64,9 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-9 962	-9 793	0	-9 793	-6 302	64,4 %
Muut lask. vyörytystulot	385	0	0	0	274	
Muut lask. vyörytyskustannuk- set	-727	-389	0	-389	-553	142,3 %
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-34 246	-31 948	0	-31 948	-20 895	65,4 %

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatorakenteeseen

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Elokuun lopussa yhdyskunnan palvelualueen palvelusuunnitelman ulkoisten menojen toteumaprosentti on 64,5 % ja toimintakatteen toteumaprosentti on 69,1 %. Toimintakulujen ja toimintakatteen korkeahkot toteumaprosentit selittyvät etenkin leasingkustannusten kasvulla edellisvuoteen verrattuna. Korkotason nousun takia lautakunta on esittänyt syksyn muutostalousarviossa lisämäärärahaa. Toimintatuottojen osalta on myös esitetty muutostalousarvio. Syksyn markkinatilanne ratkaisee tontinmyyntien tuottoarviot, joiden toteutuminen on vielä epävarmaa. Rakennusalan heikentynyt suhdanne heijastuu rakennusvalvonnan lupatuloihin, jotka ovat jäämässä selvästi alle suunnitellun tuottoarvion.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Sääksjärven koulun urakkapäätöksestä tehtiin markkinaoikeuden päätöksen mukaisesti uusi pisteytys ja päätös. Tästä päätöksestä ei valitettu ja ensimmäiselläkin kierroksella voittanut urakoitsija toteuttaa hankkeen. Hankkeen viivästyminen viivästyttää koulun valmistumista noin vuodella ja sillä on taloudellisia vaikutuksia.

Nykyinen maailmantilanne sekä sitä kautta rakennusalan sekä muiden alojen kustannusten nousu aiheuttaa palvelualueella sekä taloudellisia riskejä että viivästyttää hankkeita.

Pätevän henkilöstön saatavuus teknisellä alalla on yhä hankalampaa. Työvoimapulalla voi olla haitallisia vaikutuksia kunnan elinvoimaan.

YHDYSKUNNAN HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT

Hallinto vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta, tietohallintopalveluista ja luottamushenkilöiden koulutuksesta. Hallinnon alaisuuteen kuuluu myös ympäristöterveydenhuollon seudullinen yhteistyö. Lisäksi palvelualueen hallinnon alla on kuntakeskuksen kehittämisen hanke, jonka toteuttaminen läpi-leikkaa koko palvelualueen.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto hoidetaan seutukunnallisesti kuuden kunnan kesken (Pirteva). Isäntäkuntana toimii Pirkkala. Ympäristöterveydenhuolto turvaa ohjauksen ja valvonnan keinoin kuntalaisille turvalliset ja terveelliset elintarvikkeet, asuinolot, elinympäristön, kulutustavarat ja kuluttajapalvelut.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Kasvu ja elinvoima	Kehitämme keskustahankkeen kautta kuntakeskuksen vetovoimaa ja palveluita. Keskustakehän kortteleiden asemakaavoitustyötä viedään eteenpäin ja alueen infraa suunnitellaan eteenpäin ja rakentamista jatketaan.	Vähintään yksi uusi keskustakortteli lähtee vuoden 2023 aikana rakentumaan.	Telkän Taipaleen sillan länsipuoliset yhteydet on rakennettu ja silta on avattu vuoden 2023 keväällä. Jatke Pirkanmaa oy:n kanssa on tehty varaussopimus 2022 ja sitä on tarkistettu vuonna 2023 ja sen myötä korttelissa 114 on tarkoitus käynnistyä rakentaminen vielä vuoden 2023 aikana.	Toteutuu

TILAT JA RAKENNUTTAMINEN

Tilat ja rakennuttaminen hallinnoi kunnan kiinteistöomaisuutta ja vuokraa tilat kunnan sisäisille ja ulkoisille asiakkaille. Tilat ja rakennuttamisessa huolehditaan kunnan kiinteistöjen kunnossapidosta, käytettävyydestä ja arvon säilymisestä mahdollisimman laadukkaasti. Kunnossapidon työt tilataan konserniyhtiö Lekitek Oy:ltä tai yksityisiltä toimijoilta.

Tilat ja rakennuttaminen hoitaa isojen talonrakennusinvestointien rakennuttamisen sekä kiinteistöjen peruskorjaushankkeiden rakennuttamisen. Hankinnat kilpailutetaan hankintalainsäädännön mukaisesti.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilanpäivitys
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Sääksjärven koulu-keskuksen laajennuksen ja peruskorjauksen suunnittelun ja rakentamisen laadunhallinnalla varmistetaan, että tilat ovat käyttötarkoituksen mukaiset, esteettömät, terveelliset ja turvalliset. Rakennus suunnitellaan pitkäikäiseksi, huomioiden huollettavuus.	Kosteudenhallinnan laadunhallinta Kuiva-ketju10-toimintamallin mukaisesti Rakennus- ja vastaanotonaikainen puhtaudenhallinta Puhtausluokitus P1- ja Terve Talo- periaatteiden mukaisesti Lupa- ja toteutus suunnitteluvaiheessa käyttäjien, ylläpidon ja kunnan vammaisneuvoston kuuleminen	Urakkatarjouspyynnöissä on edellytetty mittariksi asetettujen laatutavoitteiden noudattaminen. Laajennusosuuden töitä ei päästy aloittamaan suunnitellussa aikataulussa, koska urakoitsijavalinnasta on valittu markkinaoikeuteen. Markkinaoikeuden päätös on saatu 29.6.2023, minkä mukaisesti KVR-urakkatarjoukset on uudelleen pisteytetty. Uusi urakoitsijavalintapäätös on tehty elokuun yhdyskuntalautakunnassa, minkä valitus-aika on ollut vielä raportointihetkellä kesken. Peruskorjausosuus käsitti vuonna 2023 nykyisen koulun ai- neenopetussiiven 2.krs tila- ja pintamuutokset talotekniikkatöineen. Työ suoritettiin koulun kesäloman aikana asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	To- teu- tuu

<p>Ympäristö ja kestävä kehitys</p>	<p>Kunnan rakennusten sisäilmaolosuhteiden ja energiatehokkuuden optimointi tekoälyn avulla. Hyödynnetään KIESI-hankkeessa (Kiinteistöjen Ilmastotieto Energiajohtamisen tueksi -hanke) hankittua kulutus- ja sisäilmaston seurantajärjestelmää, sekä tehtyjä selvityksiä.</p>	<p>Toteutetaan sisäilmasto-olosuhteiden ohjelmallinen optimointi kolmeen kunnan kohteeseen, joissa merkittävä energian kulutus (Lempoisten, Moision ja Hakkarin koulut).</p>	<p>Sisäilmasto-olosuhteiden ohjelmallinen optimointi on toteutettu lämmitysverkon osalta kolmeen energiankulutukseltaan merkittävään kohteeseen; terveyskeskukseen sekä Lempoisten ja Hakkarin kouluun, lisäksi päiväkotit Saturantaan ja Kuljun kouluun on tulossa automaattiosaneerauksen yhteydessä.</p>	<p>To- teu- tuu</p>
<p>Kasvu ja elinvoima</p>	<p>Käynnistetään Kuljuun, Kemintie 8 sijaitsevalle Y-tontille uuden päiväkodin rakennushankkeen kilpailutus. Päiväkotitoteutetaan elinkaari-mallilla, missä palveluntarjoaja vastaa rakentamisesta ja tilojen ylläpidosta sovittu ajanjakson. Päiväkotit on vähintään 10 ryhmäinen. Tavoitteena päiväkodin käyttöönotto vuonna 2024.</p>	<p>Palveluntarjoaja on valittu ja rakennustyöt käynnistyvät.</p>	<p>Kuljun ja Anniston päiväkotien rakentamista elinkaarihankemallilla on selvitetty keväällä 2023. Lempäälässä käynnistyi kotihoidontuen kuntalisäpilotti 2023, mikä on vaikuttanut päiväkotipaikkoihin, niin että niitä on ollut tavanomaista enemmän tarjolla elokuusta 2023 alkaen. Koska päiväkotipaikkojen akuutti lisätarve on siirtynyt, ei kunnalla ole tarvetta sekä Anniston, että Kuljun uudelle päiväkodille, mikäli kuntalisäpilottia jatketaan. Kuljun päiväkodin rakentaminen esitetään vuoden 2024 talousarviosuunnitelmassa toteutettavan investointina 2026–2027, ei elinkaarihankemallilla ja Anniston päiväkodin rakentamista ei tois- taiseksi vielä esitetä.</p>	<p>Ei to- teudu</p>

TONTTI- JA MITTAUSPALVELUT

Tontti ja mittauspalvelut tarjoaa mittaus-, kartta- ja paikkatietopalveluja sekä kunnan oman suunnittelun ja rakentamisen että ulkopuolisten toimijoiden tarpeisiin.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- nepäi- vitys
Kasvu ja elinvoima	Maanhankinnat keskittään strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman mukaisille painopistealueille nauhataajamassa, Sääksjärven ja Marjamäen alueella.	Toteutuneiden kiinteistökauppojen määrä strategisilla painopistealueilla (ha).	Toteuma n. 9,3 ha. Neuvotteluja on paljon käynnissä maapoliittisen ohjelman mukaisilla alueilla.	Toteutuu
Kasvu ja elinvoima	Tontinluovutukset tehdään talousarvion ja tontinluovutussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti kunnan kasvutavoitteet ja -resurssit sekä palveluverkon kantavuus huomioiden.	Suunnitelmallisten tontinluovutusten toteutuminen (%).	Toteuma n. 30 %. Tontinluovutuksia jarruttaa entistäkin enemmän rakentajien varovaisuus toimintaympäristön epävakaudessa; Korotaso, inflaatio ja lopputuotteen kysynnän epävarmuus. Yksi AO-tonttikauppa (Puusepätie 2) sekä Vaahteran päiväkodin myynti on toteutunut. Muiden suunniteltujen toteutuminen on epävarmaa. Talouden suhdanne-ennusteiden antama kokonaiskuva rakentajille on synkkä.	Toteutuu osittain

INFRAPALVELUT

Tehtäväalueen tavoitteena on infrastruktuurin suunnittelu ja toteuttaminen laadukkaasti, ympäristöä säästävasti ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Ympäristö ja kestävä kehitys	Huolellisella suunnittelulla rakennetaan viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita, joissa huomioidaan eri liikennemuodot, joukkoliikenteen saavutettavuus sekä toimiva kunnossapito.	Hyväksytyjen katusuunnitelmien ja yleisten alueiden suunnitelmien määrä.	Hyväksytyt katusuunnitelmat (8 kpl) ovat Linnajärventie, Harjastie, Syrjätie, Rutaperäntie, Rutaperänkuja, Onnelanraitti, Tapsantie ja Tapsankuja.	Toteutuu osittain
Palveluiden ja toiminnan kehittämisen	Kuntalaisia palvellaan tehokkaasti ja palvelu on helposti saavutettavissa.	Sähköisen palautekanavan kautta tulleiden palautteiden määrä sekä palautteisiin vastaaminen kolmen päivän sisällä (tavoiteaika).	Palautteita infrapalveluille on tullut yhteensä 290 kpl. Keskimääräinen vastausaika oli 1 päivä 18 tuntia.	Toteutuu

MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU

Tehtäväalueen tavoitteena on maankäyttö laadukkaasti, ympäristöä säästävasti ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät. Maankäytön suunnittelun tehtävänä on kunnan yleis- ja asemakaavoitus sekä strateginen maankäytön suunnittelu.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Ympäristö ja kestävä kehitys	Painotamme yhdyskuntarakenteen täydentämistä nauhataajamassa ja joukkoliikenteen äärellä. Tehostetaan nykyinfran käyttöä ja pyritään vaikuttamaan kulutapojen muutokseen. Kehitetään ilmastovaikutusten arviointia ja välineitä kaavan laatimisen yhteydessä.	Joukkoliikenteen vaikutuspiiriin (500 m linja-autopysäkistä tai juna-asehasta) sijoittuvan asemakaavoitetun asuntovaran määrä prosentteina koko varanosta on yli 80 %.	Joukkoliikenteen vaikutuspiiriin (500 m linja-autopysäkistä tai juna-asehasta) sijoittuvan asemakaavoitetun asuntovaran määrä prosentteina koko varanosta on 85 %.	Toteutuu
Kasvu ja elinvoima	Kaavoitamme monipuolisesti niin asunto- ja toimitilavarantoa kuin palvelutontteja.	Vuoden aikana valmistuu vähintään 6 kaavaa, jotka sisältävät asuntoja, toimitilaa ja vähintään yhden palvelutontin.	Vuoden 2023 alusta on lainvoimaistunut 9 asemakaavaa, joten vuositavoite täyttyy hyvin. Vahvistuneita ovat: Tampereentie 477, Moisiolammentie, 3 kpl Saimaan kaavamuutoksia, Kuljuntien kaavamuutos sekä Tontinjakokaavat 2022., Ratavarsi ja Ehtookoto. Vahvistuneissa on keskustan kerrostalokorttelissa asuntoja ja liiketiloja, pientalotontteja kunnalle ja yksityisille, yksi yritystontti sekä kaksi julkista palvelutonttia, joten monipuolisuustavoite täyttyy hyvin.	Toteutuu

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA

Rakennus- ja ympäristövalvonnan toiminta painottuu lakisääteisten viranomaistehtävien (kuten luvat, ilmoitukset ja valvonta-asiat) toteuttamiseen.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamisen ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Ympäristövalvonta käsittelee ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan luvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit. Ympäristönsuojelu huolehtii luonnon-, ilman- ja vesiensuojelusta, meluntorjunnasta sekä jätehuollon valvonnasta niin, että turvataan kestävästi kehittyvä, terveellinen ja viihtyisä sekä luontosuhteiltaan monimuotoinen luonnonympäristö.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Rakennusvalvonnan palvelun kehittäminen ja lupakäsittelyn sujuvoittaminen lupa- ja ilmoitusasioissa. Keinoina mm. neuvontatilaisuuDET rakentajille/suunnittelijoille.	Kyselyyn perustuva asiakastyytyväisyys 4/5	Asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan loppuvuodesta 2023/alkuvuodesta 2024. Asiakastyytyväisyyskyselyä on tarve tietyiltä osin uudistaa johtuen uudesta käyttöön otetusta kyselytyökalusta sekä toimintaympäristön muutoksista.	Toteutuu
Ympäristö ja kestävä kehitys	Luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen tähtäävien toimenpiteiden suunnittelu.	Valmistunut luonnon monimuotoisuusohjelma	Luonnon monimuotoisuusohjelman taustatietoja on kerätty. Kesän aikana on tehty arvokkaiden luontokohteiden inventointityötä. Elokuussa pidettiin luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden valmisteluun liittyvä työpaja luottamushenkilöille ja eri asiantuntijatahoille. Kunnan eri palvelualueiden luontotyötä on kartoitettu kyselyllä. Suunnitelmaluonnokseen varataan vielä kommentointimahdollisuus ennen sen käsittelyä yhdyskuntalautakunnassa loppuvuodesta	Toteutuu

KONSERNIYHTIÖT

LEMPÄÄLÄN VESI OY

Lempäälän Vesi Oy:n tehtävänä on toiminta-alueellaan turvata sopimusasiakkaidensa laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden määrällinen saatavuus sekä huolehtia viemäriveriesien poisjohtamisesta ja käsittelystä huomioiden vesien- ja ympäristönsuojelulliset tavoitteet.

Lempäälän Veden tehtäväalueita ovat talousveden hankinta, käsittely ja jakelu toiminta-alueella, jätevesien johtaminen ja käsittely toiminta-alueella, hulevesien johtaminen hulevesiviemäröinnin alueella sekä vesihuoltoverkostojen ja -laitteistojen kunnossapito laitoksen alueella.

Lisäksi Lempäälän Vesi Oy myy muun infran rakentamis- / rakennuttamispalveluita yhdyskunnan palvelualueelle.

Osakeyhtiön henkilöstömäärä on 16 ja yhtiön hallituksessa on 5 jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lempäälän omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on tarkoituksenmukaista ja liiketaloudellisesti kannattavaa. Tuloksetekokykyä arvioidaan suhteessa muiden kuntien vastaavan toimialan yhtiöihin oman pääoman tuottotavoite huomioiden. Omavaraisuusasteen parantaminen	Lempäälän Vesi Oy:n vesimaksut eivät ylitä Pirkanmaan vesihuoltolaitosten keskiarvoa yli 3 %:lla. Lempäälän Vesi Oy:n omavaraisuusaste verrattuna edellisiin vuosiin	Lempäälän Vesi Oy:n vesimaksut ovat 5 % yli Tampereen seutukunnan vesimaksujen keskiarvon Omavaraisuusaste on huonontunut yleisestä taloustilanteesta johtuen	Ei toteudu
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Toimintavarmuus Ilmoittamattomien vesikatkosten asukasaika, eli katkojen aikana ilman vettä olevien asukkaiden määrä kerrottuna katkon kestolla (h).	Ilmoittamattomien vesikatkosten asukasaika vuodessa on alle 8 500 h.	Ilmoittamattomien vesikatkosten katkosaika on 1096 h	Toteutuu

	Ennakolta asiakkaille tiedotettuja, onnistuneita vesikatkoksia vuoden aikana	Ilmoitettuja ja onnistuneita vesikatkoksia on vuodessa vähintään 10 kpl	Ilmoitettuja ja onnistuneita vesikatkoksia on ollut 6 kpl	
Ympäristö ja kestävä kehitys	Vuotovesimäärien vähentäminen	Laskuttamaton vesi on enintään 15 % verkostoon pumputusta vesimäärästä. Laskuttamaton jätevesi on enintään 30 % käsitellystä jätevesimäärästä.	Laskuttamaton puhdas vesi on ollut 20,1 % Laskuttamaton jätevesi on ollut 21,2 %	Toteutuu osittain

Arvio yhtiön liiketoiminnan ja talouden kehityksestä sekä tulevaisuuteen liittyvistä riskeistä

Isompien talonrakennuskohteiden rakentaminen Lempäälässä on hidastunut merkittävästi, joten liittymismaksutuloja ei kerry budjetoidulla tavalla vuonna 2023. Muiltakin osin tulot ovat hieman jäljessä budjetoidusta tasosta. Myös Inflaatio kuormittaa Lempäälän Vesi Oy:n taloutta. Kokonaisuudessaan vuoden 2023 tulos on kääntymässä tappiolliseksi, vaikkakin talouden sopeuttamistoimia on tehty / tehdään.

Yleisen rakentamisen vähäisyys aiheuttaa riskiä Lempäälän Vesi Oy:n taloudelle, erityisesti kassan kestävyydelle. Vesihuoltoinfraan panostettuja rahoja ei saada kohtuullisessa ajassa takaisin liittymismaksutuloina ja samalla joudutaan kuitenkin jatkuvasti investoimaan uusien kaava-alueiden vesihuollon rakentamiseen. Lisäksi siirtoviemäriä on rakennettava vuosittain noin 1,5 M€:lla, jotta jätevesien johtaminen on mahdollista aloittaa vuoden 2025 loppupuolella.

LEMPÄÄLÄN LÄMPÖ OY / LEMPÄÄLÄN ENERGIA OY

Lempäälän Lämpö -konsernin toiminta-ajatuksena on tuottaa energiaa ja lämpöä helposti, kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Kaiken toiminnan lähtökohtana on tyytyväinen lopputuottaja ja asiakas. Yhtiön visiona on olla innovatiivinen energia-alan edelläkävijä alueellaan. Lempäälän Lämpö Oy:n henkilöstön määrä on 7 ja hallitukseen kuuluu 3 jäsentä ja 3 varajäsentä.

Lempäälän Lämpö Oy:n täysin omistaman tytäryhtiö Lempäälän Energia Oy:n tehtävänä on toimia energiantuotantoyhtiönä ja Marjamäen alueen LEMENE energiayhteisön operaattorina. Yhtiöllä on oma toimitusjohtajansa, muu henkilöstömäärä on 4 ja hallitukseen kuuluu 5 jäsentä.

Selvitetään Lempäälän Lämpö Oy:n ja Lempäälän Energia Oy:n fuusioitumista synergiaetujen saavuttamiseksi.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lempäälän Lämpö -konsernin yhtiöiden toiminta on taloudellisesti kannattavaa ja asiakashinnat alan keskiarvossa pitkällä aikavälillä.	Asiakashintojen seuranta tehdään energiateollisuuden seurantalaston perusteella, jolloin vertailu on saatavissa vuosittain tammi- ja heinäkuun hintatiedoilla.	KL-kulutuksen asiakasportaalien käyttöönotto aloitettu (asiakaskohtainen web-pohjainen raportointi) Kaukolämmön energiahintaa laskettiin 1.6.2023 alkaen -7,4 %. Valtakunnalliseen hintaan verrattuna yhtiön kaukolämpöenergian hinta on 12 % korkeampi. (ET tilasto 1.7.2023)	Toteutuu osittain
Ympäristö ja kestävä kehitys	Energiaomavaraisuuden parantaminen hiilineutraaleilla energialähteillä.	Uusien tuotantomuotojen käyttöönotto kahdella eri projektialueella.	Teollisuuden hukkalämmön hyödyntäminen yhdestä asiakaskohdeesta on onnistunut hyvillä tuloksilla kaukolämpöverkon asiakkaille.	Toteutuu osittain

Arvio yhtiön liiketoiminnan ja talouden kehityksestä sekä tulevaisuuteen liittyvistä riskeistä

Vuoden 2023 osalta maakaasun hinnan odotetaan laskevan vuoteen 2022 verrattuna, mutta toisaalta kiinteiden polttoaineiden hinnoissa on vuodelle 2023 odotettavissa nousua. Uusien

kiinteiden polttoaineiden hankintalähteiden selvitys on aloitettu. Odotamme, että kiinteiden polttoaineiden hinnannousu tasaantuu vuoden 2024 alussa. Vuoden 2023 korkotaso on noussut vuoteen 2022 verrattuna, joka aiheuttaa liiketoiminnalle ylimääräisiä kuluja. Korkojen odotetaan saavuttavan huippunsa vuoden 2023 puolella ja korkotason odotetaan tasaantuvan vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 liikevaihdon odotetaan pysyvän vuoden 2022 tasolla ja tilikauden tuloksen odotetaan nousevan positiiviseksi.

Lempäälän Lämpö -konserni suunnittelee toteuttavansa lähivuosina Saikan alueen kaasunjakeluverkon siirron, kaukolämpöverkon rakentamisen sekä kaukolämmön tuotannon.

Merkittävimmät tunnistetut riskit liittyvät raaka-aineiden saatavuuteen ja siitä aiheutuvaan hintariskiin. Yhtiössä ollaan ottamassa käyttöön uutta riskienhallintajärjestelmää, minkä tarkoituksena on tehostaa riskien tunnistamista ja dokumentointia.

Lempäälä Energia selvittää sähköisen kaukolämmön tuotannon ja lämmön varastoimisen kannattavuutta. Olemassa olevien tuotantoyksiköiden toimintaa tehostetaan optimoinnin ja energiankulutuksen ennustamisen kautta.

Lempäälän kunnan kasvutavoitteista ja energiamarkkinan muutoksesta johtuen yhtiöllä on tulevana vuosina merkittävä investointitarve. Suunnitellut investoinnit nähdään merkittävänä osana yhtiön riskienhallintaa ja kaukolämmön kilpailukyvyyn parantamista.

LEMPÄÄLÄN VUOKRAKODIT OY

Lempäälän Vuokrakodit Oy on Lempäälän kunnan omistama voittoa tavoittelematon vuokratalo-yhtiö. Yhtiön omistamia ja isännöimiä vuokra-asuntoja on noin 800 kpl. Yhtiön henkilöstömäärä on 6 henkilöä. Hallitukseen kuuluu 4 jäsentä ja 2 varajäsentä.

Yhtiö tuottaa kunnan asuntopoliittisten tavoitteiden mukaista viihtyisää asumisenpalvelua huomioiden taloudellisuus ja sosiaalinen ympäristö. Yhtiö panostaa aktiivisesti laatuun ja kiinteistö-kannan kehittämiseen rakentamalla uusia kiinteistöjä ja korjaamalla vanhoja pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisesti.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan-päi-vitys
Palveluiden ja toiminnan ke-hittäminen	Hyvällä asiakaspalvelulla käyt-töaste ja vaihtuvuus pidetään kestäväällä tasolla muuttuvasta markkinatilanteesta huoli-matta.	Vuoden kumu-latiivinen käyt-töaste 97,5 % ja vaihtuvuus alle 25 %.	Käyttöaste (kum.12 kk) 98,98 % Vaihtuvuus (kum.12 kk) 18,75 %	Toteu-tuu

Arvio yhtiön liiketoiminnan ja talouden kehityksestä sekä tulevaisuuteen liittyvistä ris-keistä

Asuntojen käyttöaste on hyvä ja vaihtuvuus pieni. Hyvä käyttöaste turvaa riittävän vuokratulon, jolla selvitetään nousseista hoito- ja rahoituskuluista. Kun vaihtuvuus on pieni, muutoista aiheutu-vat kulut pysyvät maltillisena. Korkokojen nousu on nostanut yhtiön rahoituskuluja, mutta asia on huomioitu yhtiön talousarviossa.

LEMPÄÄLÄN KEHITYS OY

Lempäälän Kehitys Oy vastaa Lempäälän kunnan elinkeinoasioista ja kehittämisestä yhteistyössä kuntakonsernin kanssa sekä osallistuu Tampereen seudun elinkeinoyhteistyöhön palvelusopimuksen mukaisesti ja asetetun talousarvion puitteissa. Yhtiö tekee aktiivista yritys yhteistyötä, joka edistää edelleen Lempäälän yritysmyönteisyyden kehittymistä. Yhtiön henkilöstömäärä on neljä ja hallitukseen kuuluu viisi jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Hyvän palvelutason ylläpitäminen.	Palvelukuvatutkimuksen kokonaisarvosanan keskiarvo vähintään 8,5	Palvelukuvatutkimus toteutetaan loppuvuodesta 2023. (Vuoden 2022 palvelukuvatutkimuksen vastausten keskiarvo oli 8,6.)	Toteutuu

Arvio yhtiön liiketoiminnan ja talouden kehityksestä sekä tulevaisuuteen liittyvistä riskeistä

Yhtiön liiketoiminta toteutunut suunnitelman mukaisesti. Yhtiön taloudellinen tulos tulee jäämään alijäämäiseksi, koska yhtiö on toteuttanut kaksi isoa vuosisuunnitelman ulkopuolista selvitystä (Vaihmalan matkailuvisio ja VT3 oikaisun yritysvaikutukset). Vuoden aikana on panostettu merkittävästi Vaihmalan alueen matkailuvision tekemiseen sekä some-markkinointiin (mm. Kesä-agentti 37500 -projekti).

Tulevaisuuden riskinä matkailuhenkilön rekrytointiprosessin onnistuminen loppuvuodesta sekä hankerahoituksen hakemisen varmistaminen.

LEMPON PARKKIKIINTEISTÖT OY

Lempon Parkkikiinteistöt Oy on Lempäälän kunnan konserniyhtiö, jonka toimialana on omistaa, hallita, vuokrata ja ylläpitää pysäköintilaitoksia. Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään kolme ja enintään viisi jäsentä. Hallituksessa on tällä hetkellä neljä jäsentä. Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Lempon Parkki Oy on Lempon Parkkikiinteistöt Oy:n 100 % omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on pysäköintiliiketoiminta. Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu vähintään kolme ja enintään viisi jäsentä. Hallituksessa on tällä hetkellä neljä jäsentä. Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Lempon Parkkikiinteistöt Oy mahdollistaa Nova Lempäälä kehityshankeen toteutumisen eli Lempäälän kuntakeskuksen kehittymisen, tonttien myymisen ja radanvarren rakentamisen sekä yhdistää eri liikennemuodot toisiinsa. Kuntakeskuksen rakentaminen edellyttää tärinän, melun ja törmäyksen hallintaa. Nämä asiat otetaan haltuun pääsääntöisesti pysäköintilaitoksilla. Lempon Parkki Oy tuottaa pysäköintipalveluja Lempäälän kunnan alueella.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Tavoitteemme on, että asiakas (pysäköijä) koee parkkeerauksen miellyttävänä, helposti saavutettavissa olevana, esteettömänä ja laadukkaana. Haluamme luoda kuntaan innovaatioita hyödyntävän ja maineeltaan hyvän pysäköintikulttuurin.	Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen, yleisarvosana parempi kuin 11/2021 tehdystä tutkimuksessa (2,52 / 5)	Asiakastyytyväisyyskysely tilattu, toteutus syksyn aikana. Asiakasyhteydenottojen määrää ja laatua seurataan jatkuvasti. Palautteen perusteella Aavankadun/Puistokadun kulmassa oleva opaste siirretty pois kevyen liikenteen väylältä. Lempon Parkissa otettu käyttöön VR-pysäköintietu 1.6.2023 alkaen.	To- teu- tuu

Kasvu ja elinvoima	Taloudellisesti pyrimme pysäköintilaitosten itsekannattavuuteen. Yhtiöiden tarkoituksena on toimia yhteiskunnallisesti kestäväällä tavalla tiedostaen, että yhtiöiden tarkoituksena on palvella kuntaa ja kuntalaisia laajemman kehitysvision osana.	Operaattoriyhtiö Lempon Parkki Oy pystyy maksamaan käyttöasteeseen porrastettua vuokraa kiinteistönomistajalle Lempon Parkki kiinteistöt Oy:lle.	Operoiva yhtiö maksaa käyttöasteeseen perustuvaa vuokraa kiinteistönomistajayhtiölle.	To- teu- tuu
--------------------	--	--	---	---

Arvio yhtiön liiketoiminnan ja talouden kehityksestä sekä tulevaisuuteen liittyvistä riskeistä

Yhtiön tavoite on kehittää toimintaansa uusien pysäköintitalojen rakentamisella. Kaavatason yleissuunnittelua on tehty. Uuden pysäköintitalon sijaintivaihtoehtoja tarkastellaan. Jotta pysäköinti ei muodostuisi kuntakeskuksen kehittymisen esteeksi, yhtiö varautuu tilapäisen pysäköintialueen rakentamiseen vuoden 2023 aikana.

LEKITEK OY

LEKITEK Oy tuottaa Lempäälän kunnalle ja Lempäälän kuntakonsernin yhtiöille kiinteistöhuolto-, rakentamis-, siivous-, viher-, liikuntapaikka-, kuljetus- ja korjaamopalveluita. Toiminnan tarkoituksena on asuin- ja elinympäristön ympärivuotisesta turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja toimivuudesta huolehtiminen Lempäälässä.

Lisäksi palvelemme Lempäälässä yksityissektoria in house -yhtiön rajoissa.

Yhtiössä työskentelee keskimääräisesti noin 120 työntekijää.

Yrityksemme hallituksessa on 6 jäsentä. Muiden osakkaiden kuin Lempäälän kunnan tulee yhdessä nimetä kaksi hallituksen jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Palvelusopimushinnoittelu on kilpailukykyistä, vastaa toteutuneita kustannuksia ja mahdollistaa Lekitekin kehittämisen pitkäjänteisesti. Seurataan ulosmyyntiosuutta.	Palvelu tuotetaan sovittujen palvelusopimushintojen ja ehtojen mukaisesti. Ulosmyynnin osuus ei ylitä liikevaihdosta 5 %.	Palvelua on tuotettu suunnitellusti ja palvelusopimuksen mukaisesti. Laadunseuranta on toteutunut sovitusti. Ulosmyynnin osuus liikevaihdosta tammi-elo-kuu 2,69 %	Toteutuu

Arvio yhtiön liiketoiminnan ja talouden kehityksestä sekä tulevaisuuteen liittyvistä riskeistä

Yhtiön liiketoiminta on toteutunut palvelusopimuksen mukaisesti. Tulemme kattamaan nykyisellä palvelusopimushinnoittelulla kuluvalle vuodelle kohdistuneet työehtosopimuksen mukaiset palkkojen lisäkorotukset.

Rakentamispalveluiden tilauskanta heikkenee oleellisesti loppuvuotta kohden ja vuoden 2024 osalta tilanne näyttää erittäin heikolta. Töiden järjestelyillä ja tarkalla suunnittelulla pyrimme pitämään toimintamme kannattavana jatkossakin.

Osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyy riskejä tulevaisuudessa.

LEMPÄÄLÄN UIMAHALLI OY

Lempäälän Uimahalli Kiinteistö Oy on Lempäälän kunnan konserniyhtiö, jonka harjoittaa uimahallipalveluihin liittyvää liiketoimintaa ja vuokraa omistamansa maanalaisen uimahallin tiloja.

Teema	Talousarviota-voite	Mittari	Toteuma 31.8.	Tilan- nepäi- vitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Maanalaisen uimahallin rakentamista jatketaan.	Valmiusaste strategiavuoden lopussa on 50 %.	Rakentaminen on käynnissä ja valmiusaste tavoite on toteutumassa	Toteutuu

Arvio yhtiön liiketoiminnan ja talouden kehityksestä sekä tulevaisuuteen liittyvistä riskeistä

Yhtiö jatkaa uimahallin rakentamista. Maailman tilanne, inflaatio ja henkilöstö resurssointi ovat vaikeuttaneet ja tulevat vaikeuttamaan hankkeen toteutusta. Yhtiö on tunnistanut nämä riskit ja tulee toimimaan minimoidakseen niiden toteutumisen ja niiden mahdolliset seuraukset.